

ပအိုဝ်းလိတ်လွင်စွမ်းလီတာအစွဲ၊
လိတ်ရဲဉ်း (၁၈)

ဝေင်နယ်သီးသဲင်း တနယ်လွမ်းဆဲင်းရာ၊
ဝေရာရာမ ပရိယတ္တိလိတ်သွဉ်တိုက်
ဝေင်သီးသဲင်း

ပွေးပွန် - ကောဝိဒ

မောစရိယာ! အဂ္ဂမဟာဂုဏ္ဍဝါစကပဏ္ဍိတ)
(ခဲင်းငံးတေား ဗဟိုဝုန်းဆောင်း)

ထေတွမ်တဲမ်း

အင်္ဂုတ္တိုရ်း အမူဒါ[၃]

ပအိုဝ်းလိတ်လဲ့င်စွမ်လိတာအစွိုး

လိတ်ရဲဉ်း (၁၈)

ဝေင်နယ်းသီးသဲင် တနယ်းလွမ်းဆဲးရာ
ဝေင်နာရာမ ပရိယတ္တိလိတ်သွဉ်တိုက်
ဝေင်သီးသဲင်

ပွေးဗွန် - ကောဝိဒ

(ဓမ္မာစရိယ ၊ အဂ္ဂမဟာဂန္ထဝါစကပဏ္ဍိတ)

(နဲင်ဒံးတေား ဗဟိုဝွန်ဆောင်)

ထေတွမ်တဲမ်း

အဂီုတ္တိရ်း အမုင် (၃)

မာတိကာ၊ လိတ်ကဏ္ဍစဉ်း

၁။	ငေါင်းတဲးအွဉ်	၁
၂။	ပရိသတ် (၂)မျိုး	၄
၃။	ဝဂ္ဂ - ကရိုးနောင်	၅
၄။	တဖြမ်းပူးတောင်းလို့ဝင်	၅
၅။	သမဂ္ဂ - ကရိုးနောင်	၉
၆။	ကဖြမ်းပူးလို့ဝင်	၉
၇။	လိုးယုတ်သီးအကျောင်	၁၁
၈။	လိုးမျတ်သူးတေားကောင်သီးအကျောင်	၁၅
၉။	ကေဇူး (၂)မျိုး	၁၉
၁၀။	ကေဇူး (၃)မျိုး	၂၂
၁၁။	ကီးညိုးထွိုက်တွမ်း တကီးညိုးထွိုက်တမ်းပုဂ္ဂိုလ်း	၂၇
၁၂။	ခွန်ယမ ရီစံဆေ ပါထွဲငါးရိုင်	၃၃
၁၃။	ခွန်သီလိုး ပထမတဖြာ	၄၃
၁၄။	ခွန်သီလိုး ဒုတိယတဖြာ	၄၇
၁၅။	ခွန်သီလိုး တတိယတဖြာ	၅၂
၁၆။	ငေါင်းရီလွှဲခန့်	၅၉
၁၇။	ငေါင်းရဲပ်နီဂုံး ကဗျာ	၆၁
၁၈။	ငေါင်းရဲပ်နီဂုံး	၆၃

နမော တဿ ဘဂဝတော အရဟတော သမ္မာသမ္ဗုဒ္ဓဿ

ငေါင်းတယ်အွဉ်

နေင်း ၁၃၆၁-ဟး၊ ပအိုဝ်းလိတ်လဲ့င်၊စွမ်၊လီတား ဗဟိုးသံးဃား
စွို၊ နေင်းခွပ်ပွယ်၊မော့ခွဲ ဝေင်၊နယ်းကလော်၊ ကျောင်၊နန်းတိန်းကို
ဆွဲ၊ဖျတ်ချက်အလ၊ နေင်းလေ ၁၃၆၂-ဟး၊ ဗဟိုးသွဉ်တန်၊ အမဲ့င်
(၁၆)အတွက်တား ကအွဉ်းထွေ့ခါ၊ဒါး “အင်္ဂုတ္တိုရ်ဘားသား အမဲ့င်
(၃)” နောင်၊တဲ့ စင်၊တန်သီးသဲင်း ယံကတဲမ်းဖေးဖျင်သွေ့အကျောင်၊
ဗွေးပေါင်၊သံးဃား ဖေးအပ်ယင်းတားဂွန်း နဲင်းနောင်၊သွ။

ကွပ်ပွိုးနပ်၊မ၊ နေးသ၊မေတ္တား တဲမ်းဖေးဖျင်ဒျား “အင်္ဂုတ္တိုရ်
ဘားသား အမဲ့င် (၃)” ယိုသွ။

“အင်္ဂုတ္တရ - အင်္ဂုတ္တိုရ်” ကရို၊ဒါး ဗွေးမျတ်ဘုရာ၊ ဟော်၊ခါ၊
ထေဖေား တရာ၊တေားဖိုးနောင်၊ အပျုတ်ပေါင်၊ အာတန်။

ဟော်၊ဖေးအရိယား ခန္ဓား အာယတန ဓာတ် သစ္စား ယော့ဆုံး
ငါး နဲင်းနောင်၊ဖိုးတဲ့ပါ။

သွံ့ဘွဲးပိဋကတ် ပရိယတ်ဒါးလျင်း ပညားသျင်းသီး အောင်း
သေနား ယော့ဆုံးပသားသား နဲင်းနောင်၊ဖိုးတဲ့ပါ။

လွှးနမ်းကွံ၊ပါး မာ၊ဒျားစီးပွာ၊ တရာ၊ဟွန်ဆေ့၊ မဲ့ခေ့၊နားခွန်
မဉ်းဟွန်ခွါ၊ခွါ၊ ဟမ်းဖွါ၊ဖွါ၊နောင်၊ သေနာ၊ တရာ၊ယားနဲင်းနောင်၊ပေး
ဖိုးတဲ့ပါ။

“ယောဆုံး၊ တန်းတန်း၊ ဟမ်းဖွိုး” တရာယိုသွံမျိုးအကို တွမ်း
နီသွဉ်တန်းသားယို အီးလွောကံအမျိုးမုင်၊ ကထင်းယူးနောင်၊ သွဉ်
တန်းမွူးနီတဲ သမ်းဒေါင်း၊ သွဉ်ခိန်းတဲ သမ်းလ၊ဆေ့တင် “ဟမ်းဖွိုး
ဖွိုး၊ငါမ၊ အီးဒါလ၊” သ၊ယူးနဲင်းနောင်၊သွ။

“ဟမ်းဖွိုးဖွိုး” တရာ၊စားယိုအကိုနောင်၊တဲ ယပုဒ်ပုဒ်နောင်၊
တရာ၊သမ်းဆွာတင် တယံးအထျ၊ ဗ၊အနာ ပိဋကတ်ကျမ်၊ဂန်းကို
ကပါအတိုင်း၊ မဉ်းတဲမ်းထန်းလို့လို့နောင်၊ သမ်းအီးသွဉ်ဗားလယံးကျိ၊
နီသွံပုဒ်ပေးဒျား။

တနောင်းမ၊ သွဉ်ဗားကျိ၊ တလဲင်းပေး၊ အဆေးနေးကဖေး တ
လဲင်းပေးအကိုနပ်၊ ယံကသွဉ်ဗားမဲင်း ဟမ်းအာအာ၊ ဖေးကသေပါ
မဲင်း ပေါင်းစွမ်းစွမ်း သ၊စေးတနား အောင်းငါးနဲင်းနောင်၊တင် ကရ
လွောကံ၊တွမ်း သွဉ်တန်းသားယို “ထေတွမ်” တဲမ်းထန်းဗားနဲင်းယို
သွ။

အောင်းသွဉ်တန်းမဉ်းလင်၊ ဒေါ့နယ် သွဉ်နယ်ဝင်၊ ဖေးကဒါ၊
နမ်းတဲ ဖေးကယိန်းစဲင်းစဲင်းတင် တဲမ်းသော့၊ပါ “သျင်၊နယ်စဲင်းထဲင်း
အမိပ္ပါယ်”နောင်၊သွ။

သျင်၊နယ်စဲင်းထဲင်း အမိပ္ပါယ်၊နောင်၊ ယပုဒ်ပုဒ်လဲ အဋ္ဌကထာ၊
ဋီ၊ကာဆရာ၊ဗွေးမျတ်သီး သျင်၊နယ်ဖေးလဲင်းလဲင်း ခြိုင်းနယ်ဖေးစွမ်း
စွမ်းတဲ ပါ။

သွဉ်ဒါးဒါးထွ။ အင်္ဂုတ္တရ ဓမ္မတရာ၊ယိုတင် ဗွေးမျတ်ဘုရာ၊

ကသွဉ်သင် ကဆွဲ၊မ၊ခါယိုအတိုင်၊ ‘လွေ၊သင်၊ အံအောင်၊ ဒေါ၊ဖြောင်၊ ကျမ်းမာ၊’ ကျို၊စာ၊သောင်းသာလွသွေ၊ လွောက၊နားကျို၊စာ၊ မဉ်းမာ၊ နဲင်းနောင်၊နောင်၊ တရာ၊ကုမ်းချာ ယိုခါဆိုင်၊တာ၊ အကျို၊အဝ်းငါး နောင်၊သွ။

ကဗျာမေတ္တာ

- * အင်္ဂုတ္တရ - ဓမ္မဘာသား
- ကလိုးသေနား - တွက်တာနုတ်၊ရာ၊
- တဲမ်းဖေးသွ။ရင်၊ - ခွန်နုတ်၊သံးယား
- ကျင်၊သွဲ၊နား - ချမ်းသာ၊ လ၊ငါငါ ။

- * အင်္ဂုတ္တရ - ဓမ္မဘာသား
- (နေးထူးသွဉ်သား - ချွင်းကားအများ)
- နမ်းယိုတွမ်းသ၊ - ယံခွ၊လွေ၊ဗား
- ဆုကွီချား - မေတ္တာ၊ ပသာငါ ။

- **တောင်၊ခါ၊** - (လှိုင်းသော့၊တာ၊)
- (ကထင်းသွဉ်ထူး - နုတ်၊မူးနောင်၊ရာ၊)
- (ကထင်းသွဉ်ဒါး - တကားအများ)
- (ကထင်းသွဉ်ဒါး - သံးယားအများ)
- (ကောသွဉ်ဖေးဒါး - ဆရာ၊နောင်၊ရာ၊)

စင်၊တန် - သီးသင်၊

သုဗ္ဗာ - ဗား ၊ ဒေဉ်သီးလာဗွေနီ၊

“ ရဟန်းသီးဖုံးဟွေး - ပရိတ်သတ်ဖုံးနောင်၊ နီမျိုးယိုသွ။
 နီမျိုးကရိုးနောင်၊ -
 ၁။ တဖြမ်းပူးတောင်း (ဝဂ္ဂ) ပရိသတ်တမျိုး။
 ၂။ ကဖြမ်းပူးငါး (သမဂ္ဂ) ပရိသတ်တမျိုး၊ ယိုနီမျိုးသွ။
 ယိုနီမျိုးအကို ကဖြမ်းပူးငါး (သမဂ္ဂ) ပရိသတ်နောင်၊ မျတ်၊
 (ထွာအယံစား) နောင်သွ။

“ ရဟန်းသီးဖုံးဟွေး -
တဖြမ်းပူးတောင်း (ဝဂ္ဂ) ပရိသတ် ကရိုးနောင်၊ -
 ၁။ ရှို့ရန်းလို့ဝင်၊
 ၂။ ထောင်ညင်လို့ဝင်၊
 ၃။ အွဉ်းဒေါ့ခတ်လို့ဝင်၊
 ၄။ ထွားတမ္ဘားလို့ဝင်ဖုံး နောင်သွ။

“ ရဟန်းသီးဖုံးဟွေး -
ကဖြမ်းပူးငါး (သမဂ္ဂ) ပရိသတ် ကရိုးနောင်၊ -
 ၁။ ဖြမ်းပူးချားလို့ဝင်၊
 ၂။ သ၊ရေ၊ချားလို့ဝင်၊
 ၃။ ဒေါ့ခတ်တောင်းလို့ဝင်၊
 ၄။ ငပယျမ်းထွေချားလို့ဝင်ဖုံး နောင်သွ။

(ဒုက ၂ ပရိသဝဂ်၊ ပုဒ်မိုင်-၄၄)

သျှင်နယ်စင်းထင်း အဓိပ္ပါယ် -

“ဝဂ္ဂ” ကရိုဏ်၊ - ယိုကိုဏ်၊ မဉ်းရို၊ ‘အခေါင်’ နောင်မ၊
ယိန်းလွှာက်၊ ပွိုးထမဲ့နဲတင် တဖြမ်းပူးတောင်းလို့ဝင်၊ အစု
အပူးမွေးတောင်း၊ ပုဒုးနီခေါင် သွံခေါင်၊ ကွပ်နောင်မ၊ “ဝဂ္ဂ-
အခေါင်” နဲင်းနောင်မ၊ ယိန်းဟင်ယိန်းလွှာက်နပ်သွ။

တဖြမ်းပူးတောင်းလို့ဝင်၊ ကပုးဟး နီခေါင် သွံခေါင်နပ်၊ ကွပ်
ပွိုးထမဲ့ -

ကွပ်ပွိုး - ရှို့ရန်းလို့ဝင်၊
ထင်ညင်လို့ဝင်၊
အွဉ်ဒေါခတ်လို့ဝင်၊
ထွားတမွှားလို့ဝင်ဖုံးနောင်သွ။

ကရှို့ရန်းဟးလို့ဝင်၊ အကျောင်တရာဖုံးနောင် -

- ၁။ ကွပ်ထာမဲ့ဉ်လ၊ တမျိုးမျိုး (ပွိုးလောဘ)တင် ရှို့ရန်းဟး
လို့ဝင်တဲ့ အောင်း။
- ၂။ ကွပ်သလျားတမျိုးမျိုး (ပွိုးဒေါသ)တင် ရှို့ရန်းဟးလို့ဝင်တဲ့
အောင်း။
- ၃။ ကွပ်တထီးသျှင်တောင်းလို့ဝင်၊ တမျိုးမျိုး (ပွိုးမောဟ)တင်
ရှို့ရန်းဟးလို့ဝင်တဲ့ အောင်း။

ကရိယ၊ရန်ဟုလို့ဝင်၊နောင်၊ ကွပ်ပွိုးလောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟ
ဖုံးယို ကဲဦးအာအာနောင်၊သွ။

ကထောင်ညင်၊လို့ဝင်၊ ကဒေါ၊ခတ်၊လို့ဝင်၊ ကတမ္ဘာလို့ဝင်၊ဖုံး
နပ်၊တဲ့ ကဲဦးအာအာ ကွပ်ပွိုး လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟဖုံးချားနောင်၊
သွ။

လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟသီးဖုံး အားမဉ်းတလာမွေးတဲ့ (အသံ
ပတ် မဉ်းတလာမွေးတဲ့) ထွာစွဉ်းထာ၊ရိယ၊ရန်။

လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟ အားမဉ်းတလာတန်းတန်းတဲ့ (မဉ်း
ချော့၊ပသာ၊ အသံပတ် တရဲစ်၊တားတဲ့) ထွာထာ၊ထောင်ညင်၊

မဉ်းအွဉ်းလင်၊ပသာ၊ လောဘ၊ ဒေါသ၊ မောဟအားတဲ့ ထွာ
ထာ၊ဒေါ၊ခတ်၊လို့ဝင်၊

မဉ်းအွဉ်းလင်၊ပသာ၊လဲဉ်းနောင်၊ (အသံပတ် မဉ်းတသွားလဲဉ်း
တဲ့) ထွာအတမ္ဘာလို့ဝင်၊ နောင်၊သွ။

ရိယ၊ရန်လို့ဝင်၊တဲ့နောင်၊ ထောင်ညင်၊လို့ဝင်၊တဲ့နောင်၊ ဒေါ၊
ခတ်၊လို့ဝင်၊တဲ့နောင်၊ ထွားတမ္ဘာလို့ဝင်၊တဲ့နောင်၊ ထွာထာ၊ကဲ့င်၊
ထွာအကုသိုလ်၊ ထွာထာ၊ပ၊လီ၊ ထွာထာ၊ခိုးလျားလွဉ်းလွဉ်းနပ်၊သွ။

ဒုံသား၊ အရပ်သား မဉ်းသတ်လို့ဝင်၊ နောင်၊ ဟဲ့၊ “ရွှေ” လို့ဝင်၊
စဲ့သား မဉ်းသတ်လို့ဝင်၊ နောင်၊ ဟဲ့၊ “တို့က်” လို့ဝင်၊ ဖိုးပနား
မဉ်းသတ်လို့ဝင်၊ နောင်၊ ဟဲ့၊ “နဲင်း” လို့ဝင်၊ ထွီးညော့ မဉ်းသတ်
လို့ဝင်၊ နောင်၊ ဟဲ့၊ “အဲင်း” လို့ဝင်-တဲ့။

ဖိုးပနား နဲင်းလို့ဝင်၊ မဉ်းတဲ့ မိသီတကြန့်၊ ဟံးတအောင်ကိုင်
ဗား၊ နီလိုသီး မဉ်းရွှေ၊ မဉ်းတို့က်၊ ခဲထင်းလို့ဝင်၊ ဟ နမ်းတဲ့ဒုက္ခ၊
ဖူးဝေးအများတဲ့ ဒုက္ခအာတန်၊ ကွပ်နောင်၊ မ နေးတွမ်းထာသယ်ခံး
တရာတင် လိုးရွှေ၊ ရန့်တောင်းလို့ဝင်၊ လိုးထောင်ညင်တောင်းလို့ဝင်၊
လိုးဒေါ့ခတ်တောင်းလို့ဝင်၊ လိုးထွားတမ္ဘာတောင်းလို့ဝင်၊ နောင်၊
သွ။

ဝဂ္ဂ - ပရိသတ် ကဗျာ

*	ပုလီနီခေါင်	-	မဟော်မဗူး
	ထောင်ညင်၊ ရွှေရန့်	-	စွဲ၊ မန့်မဗူး
	မဲ့မွားဒေါ့ခတ်	-	ကိုင်ဖြတ်၊ မဗူး
	ပရိသတ်	-	မဗျတ် ဝဂ္ဂသွ။ ။
*	လောဘ ဒေါသ	-	မောဟ ချမ်ထူး
	သယ်ခံးမေတ္တာ	-	မနားမဗူး
	ခွေမဲဉ်းနာမေး	-	ထောင်စွေး မဗူး
	ရွှေရန့်စား	-	ခိုးလျား မသေထွ။ ။

- * ဖိုးပနားထီး - ဝေဠုသီးနီဗား
 နှိုင်းမွေးထေမာန် - ရွှေရန်းကမာ၊
 သွီးထန်းနံ့ထို့ - အောင်းသို့ဝေပြား
 မီးဟံးယား - ခံးဗား ကိုင်လို့ပါ ။
- * လို၊ရွှေထင်းဟ - ဒုက္ခအာငါး
 တွမ်းနုဖွဲ့စောင်း - ထဲ့ထောင်းယဏ္ဍာ၊
 လက်နက်ခွါမ်ယု - တွိုက်၊ခေထာမား
 ထို့ကင်သွီး - သီကြီး လုံးလင်းခြာ ။
- * လို၊သက်ယိုက - မညတဆင်း
 သယ်ခံးမေတ္တာ - အွဉ်းဗားလို့ဝင်၊
 ထေင်ညင်၊ရွှေမွှန်း - စွိုးမွှန်းဟော်ထင်း
 ယိုဆိုင်တာ - ချမ်းသာ၊ ထွာအားရင်၊ ။
- * လောဘဒေါသ - မောဟခွါမ်ထူး
 ထေမာန်သစ်မား - မေတ္တာကိုင်စူး
 မဉ်းမားနှိုင်းနောင် - ထွေသောင်၊မရူ၊
 သံးသရာ - ခံးဗား မသေထွေ ။

x x x x x x x x x x

“သမဂ္ဂ”ကရိုနောင် - ထာမာပိလို့ဝင်၊ စီကန်၊ဗြိုန်လို့ဝင်၊
အကျင်၊ဟင်နဲင်းနဲင်းဝင်၊ ဖြမ်းပူးလို့ဝင်၊ ညီးညွတ်လို့ဝင်၊ အဓိပ္ပါယ်
လဲနဲင်းနောင်သွ။

ကဖြမ်းပူးလို့ဝင်၊ ကညီးညွတ်လို့ဝင်နောင်၊ ကွပ်ပွိုးထမဲ့-
ကွပ်ပွိုး - ရှို့ရန်းတောင်းလို့ဝင်၊
ထင်ညင်တောင်းလို့ဝင်၊
အွဉ်ဒေါ့ခတ်တောင်းလို့ဝင်၊
သရေချာလို့ဝင်၊
ထွားမဲ့မေတ္တာ၊ ငပယွမ်းထေ့ချာလို့ဝင်၊ဖုံးနပ်သွ။

ကရှို့ရန်းတောင်းလို့ဝင်၊ အကျောင်တရာဖုံးနောင် -
၁။ တကေးတောင်းလို့ဝင်၊
၂။ အွဉ်ချာမေတ္တာ၊ သလျားဒါးတောင်းလို့ဝင်၊
၃။ အမားကွီခွင်၊ သယ်ခံချာလို့ဝင်၊
၄။ ကေးနပ်ယွမ်းအံးငါး ထာထီးသျှင်ချာလို့ဝင်၊
၅။ ဒေါ့ခတ်တင်းလို့ဝင်၊ ထင်တင်းလို့ဝင်၊ ဒေါ့တောင်းလို့ဝင်၊
မည် - စတင်နဲင်းနောင်ဖုံးသွ။

အချက်ယို (၅)ချက်နောင် - ထွာအိချာထာရူး၊ ထာရောင်း၊
ထာကြောင်း၊ ထာစင်တင် လိုတိုင်းစွမ်းဖြာ၊ တရာယို(၅)ချက်
မတ်နဲင်းသက် အင်းလိုထူးရေ၊ အောင်းလိုနေးထူးလွေ၊ အင်းလို
လွောက်နားလွေ၊ ပငါပရာနောင်သွ။

သမဂ္ဂ - ပရိသတ် ကဗျာ

- * ဖြမ်းပူးလို့ဝင်၊ - ထီ၊သင်၊ဟောင်းငါး
 ရှိ၊ရန်အံ့ဉ်ထောင်း - ထောင်တောင်းလာ၊လာ၊
 ဒေါ၊ခတ်၊တမ်းငွေ - သ၊ရေးမေတ္တာ၊
 ငပယျမ်း - သွို၊စွမ်း သမဂ္ဂါ ။
- * ရှိ၊ရန်တမ်းလောင်၊- အကျောင်းခရာ၊
 မေတ္တာယံစား - သ၊လျားကင်၊ညာ၊
 ကွီခွင်၊သယ်၊ခံ - ယျမ်းအံ့ဟောင်းချာ၊
 ဒေါ၊ခတ်၊တောင်း - အံ့ဉ်ထင်း ထောင်အံ့စာ ။
- * အံ့ညီ၊လို့ဝင်၊ - ထီ၊သင်၊ချမ်းသာ၊
 ဖြမ်းပူးလို့ချာ၊ - ယံငါးလွိုပါ၊
 ငထေပယျမ်း - သွို၊စွမ်းမေတ္တာ၊
 ပရိသတ် - စွို၊မျတ် သမဂ္ဂါ ။
- * အံ့ညီ၊လို့ဝင်၊ - လို၊ချင်၊မနု၊သာ၊
 တိရစ္ဆာန်၊မမွေး - ယူ၊စွေးစဉ်၊စာ၊
 နီလို၊ချင်၊ချင်၊ - အွဉ်းဝင်၊မေတ္တာ၊
 ဟောင်ဖြမ်းပူး - ခွ၊ရူ၊ ယံငါငါ ။

x x x x x x x x x

“ရဟန်းသီးဖုံးဟွေး - လိုယုတ်သီး အံ့ညီ၊လို့ဝင်၊နောင်၊
အတ္တနဲင်းမဲ့င်၊ လိုယုတ်သီးဖုံးနောင်၊ အမာနဲင်းမဲ့င်၊ အံ့ညီ၊လို့ဝင်၊

ရဟန်းသီးဖုံးဟွေး - သားသနားတောအကိုယို ရဟန်းဝါးတန်
နောင်၊ အသ၊ထွာနဲင်းယို -

‘ရဟန်းဝါးတန်တဲ့ ဆုံမ၊မျှန်းသွော့ ခွေဟဲ့င်းဗွေး၊ ရဟန်းဝါး
တလောင်၊လဲ့ ဆုံမ၊မျှန်းသွော့ ခွေဟဲ့င်းဗွေး၊ ရဟန်းဝါးပေးတဲ့ ဆုံမ၊
မျှန်းသွော့ ခွေဟဲ့င်းဗွေး၊ ရဟန်းဝါးတန်တန်တဲ့ ခွေတဆုံမ၊တောင်း၊
ရဟန်းဝါးတလောင်၊လဲ့ ခွေတဆုံမ၊တောင်း၊ ရဟန်းဝါးပေးတဲ့ ခွေ
တဆုံမ၊တောင်း။

ရဟန်းဝါးတန် မဉ်းဒေါ၊ဖေးစိန်းစွော့၊ခွေတဲ့ ခွေအကျို၊စီ၊ပွာ၊
ဖေးကထွာ ရတမွေးတောင်း၊ ခွေအကျို၊စီ၊ပွာ၊ ဖေးကထွာ ရတမွေး
တောင်း အလွှိုးနဲင်းနောင်၊ချား။

‘ခွေတနားတောင်း နီဗွေးငေါင်း’ ခွေအီးရို၊ကနဲင်းနောင်၊၊
ခွေစွော့၊တောင်းကမ၊၊ မာယပ်၊သ၊ကဝွေသီး၊ မွေးမဲဉ်းခန်းတဲ့ယောင်း
ခွေတနားတောင်း ဝွေသီးငေါင်း’ အသ၊ကို ထွာတောချားနဲင်းနောင်၊။

ရဟန်းဝါးတလောင်၊တဲ့ အသ၊ကို ထွာတောချားနဲင်းနောင်၊။
ရဟန်းဝါးပေးတဲ့ အသ၊ကို ထွာတောချားနဲင်းနောင်၊။

ရဟန်းသီးဖုံးဟွေး - လိုယုတ်သီး အံညီလို့ဝင်နောင်၊ အထွာ နှိုင်းနောင်၊ လိုယုတ်သီးဖုံးနောင်၊ အံညီလို့ဝင်တဲ့ အသကို ထွာ တောဒျားနှိုင်းနောင်တန်သွ။”

(ဣက၊ ပုဂ္ဂလဝဂ်၊ ပုဒ်-၆၃)

သျှင်နယ်စင်းထင်း အဓိပ္ပါယ် -

ယိုကိုနောင်၊ နီဗွေးဘုရာ၊ ဟော်ဖေး ရဟန်းသီးရိုနပ်လဲ လိုလမ်းသီးတဲ့ အောင်းဆင်းပါဒျား၊ နီလိုသီးယိုနောင်၊ အံတဖြာလွမ်း ထွာတောင်း၊ အံညီဟးလို့ဝင်။

ကအံညီဟးလို့ဝင်အကိုနောင်၊ အတန်ပါ၊ အတလောင်ပါ၊ အပေးပါ၊ ကတန်လဲဦးနီ အတန်ဆ၊ ကီသားနောင်တဲ့ ပေါးရဟန္တာ တမွေးတင်းနပ်၊ အောင်းထာမားဆလတင် အမားဒါးလွဦးလွဦး။

ဝွေထာမားနောင်၊ အငမ်းဝင်သေ၊ အငမ်းဝင်ဒေါ၊ အငမ်း ဝင်စွေ၊ ဝင်မဉ်းသေတောင်း၊ သေခန်းတဲ့ ဝင်မဉ်းတဒေါတောင်း၊ ဝင်မဉ်းတစွေတောင်းနောင်၊ ဝွေယိန်းကျိုက်၊ ဝွေယိန်းကမ်းသ၊ ဟး။

ကွပ်နောင်မ၊ ဝင်သေမိုန်းသွေဗွေ၊ ဝင်ဒေါမိုန်းသွေဗွေ၊ ဝင်ဆုံမ၊ မိုန်းသွေဗွေ၊ ခွေတဲ့တဆုံမတောင်း ဝွေသီး၊ ခွေတဲ့ မဲဉ်မာထမိုင်မာ၊ ဝွေသီးတဲ့ မဲဉ်မာထမိုင်မာ၊ နီတဲ့ နီဒျား၊ ဝင်တဲ့ ဝင်ဒျား၊ အသကို အွဉ်းတောဒျားနှိုင်းနောင်။

ဝင်းမင်းဒေါ်ဖေ အမွေးတဲ့ ဝွေရိုးချာ အမွေးတောင်း၊ ဝွေ
တနားတောင်း သလျားချာဝင်း၊ ဝွေဒွါမ်ဝင်း၊ လွှာထီးဝင်း၊ ထွာတော
ဒွါးနဲင်းနောင်။

ရဟန်းဝါးတလောင်တဲ့ ထွာတောဒွါးနဲင်းနောင်။
ရဟန်းဝါးပေးတဲ့ ထွာတောဒွါးနဲင်းနောင်။

ပေါ်ထွာနဲင်းနောင်၊ တပါးတွင်းတပါး တဲ့တောင်းလို့ဝင်းတင်
ခွေချာ၊ နာချာ၊ ခွေဖဲ့ချာ၊ နာဖဲ့ချာ၊ ထွာထိုးချာ၊ ပဉ်ဖဲ့ပဉ်ခေါင်
တဟောင်နွောင်တောင်း၊ တဖြမ်းမူးနွောင်တင်း၊ တချမ်းသားနွောင်
တောင်းနောင်သွ။

မဉ်းထွာလိုလမ်းတဲ့ အမွှီးဖြား၊ အဖါဖြား၊ အမဉ်မာထမင်းမာ၊
ကထွာပိုလီဆလသား ဒေါ်တောင်း၊ တောင်ပြန်းတောင်း၊ ပိုလီမဉ်း
ဒေါ်၊ မဉ်းတောင်ပြန်းတဲ့ ခွန်းဆွာတရွာထဲင်းထာ၊ နေးတောင်းနား
တင်း၊ သလျားပိုလီ၊ ဝွေတင်းပိုလီ၊ ထွာတောဒွါးနဲင်းနောင်။

ယဟန်းသားနောင်၊ အပိုလီ၊ မဉ်မာထမင်းမာ၊ ကထွာအမွှီး
ဖြား၊ အဖါဖြား၊ ကထွာအမွှီးအဖါ အောင်းထီးသွ။တဲ့၊ အောင်းသေသွ။
တဲ့ ဒေါ်တောင်း၊ သွဉ်တောင်း၊ ဆုံမတောင်း၊ မွိုးဖြားဖါဖြား သွဉ်
သင်ဒေါ်ဖေတဲ့နောင်၊ မွိုးဖါဆုံမဟပ်ဟပ်ဒါးဒါးတဲ့နင်၊ အပိုလီနင်၊
နေးတောင်း၊ နားတောင်း၊ ဝွေတောင်း၊ မွိုးဖြားဖါဖြား၊ သလျားချာစွဉ်း
မွိုးဖါ၊ ထွာတောဒွါးနဲင်းနောင်။

အံညီသွၤလို့ဝင်တဲ့ ဒေါ့လို့ဝင် တနားတောင်း၊ တတဲ့တောင်း
 လို့ဝင်၊ စွော့တောင်းလို့ဝင်၊ သုလျားမွှိုင်းချားလို့ဝင်၊ ရိုးသေးတင်း
 လို့ဝင်၊ နှဲင်းနောင်နောင်၊ နီဗွေးဘုရားရိုး လိုယုတ်၊ လိုယုတ်သီး
 အံညီလို့ဝင်နောင်၊ အမာနှဲင်းနောင်၊ လိုယုတ်သီး အံညီလို့ဝင်၊
 နောင်၊ အထွာနှဲင်းနောင်။

လိုယုတ်သီး အံညီလို့ဝင်၊

ကဗျာ

- * အတန်သားယို - သုကိုထွာထင်း
- သွဉ်မွေးမွေးတွော့ - ခွေစွော့ဟောင်ရင်၊
- ကမ်းသုမွေးတင်း - အဉ်ထောင်းသွၤပျင်း
- မေတ္တာဓာတ် - လိုယုတ် အံညီဝင်၊ ။
- * ကထွာမွှိုးဖါ - နွိုးငွါကျိုအောင်
- ပိုမူးသိုယောင်း - နားတောင်းဟာရောင်၊
- ပိုသီးတစွိုး - ဖါမွှိုးတဒေါင်း
- ကအာငေါင်း - ထွာတောင်း ချူးစုံဟပ် ။

× × × × × × × × ×

ရဟန်းသီးဖုံးဟွေး - လိုယုတ်သူးတေးကောင်းသီး အံညီ
 လို့ဝင်နောင်၊ အထွာနှဲင်းမဲ့င်၊ လိုယုတ်သူးတေးကောင်းသီးဖုံးနောင်၊
 အမာနှဲင်းမဲ့င်၊ အံညီဝင်။

ရဟန်းသီးဖုံးဟေး -

သာသနာတောအကိုယို ရဟန်းဝါးတန်နောင်၊ အသုတ္တာ
နဲင်းယို -

“ရဟန်းဝါးတန်တဲ့ ဆုံမသွေ့ ခွေသွဉ်းဟဲ့င်းဗွေ၊ ရဟန်း
ဝါးတလောင်လဲ့ ဆုံမသွေ့ခွေသွဉ်းဟဲ့င်းဗွေ၊ ရဟန်းဝါးပေးလဲ့ ဆုံ
မသွေ့ ခွေသွဉ်းဟဲ့င်းဗွေ၊ ရဟန်းဝါးတန်လဲ့ ခွေအီးလောင်းက၊
ရဟန်းဝါးတလောင်လဲ့ ခွေအီးသွဉ်က၊ ရဟန်းဝါးပေးလဲ့ ခွေအီးဆုံမ
က။

ရဟန်းဝါးတန် မဉ်ဒေါ့ဖေးစိန်စွေတဲ့ ရဒေါ့ဖေးဒျား
ခွေအကျိုစီးပွား ဖေးကထွာဒျား၊ ခွေအကျိုစီးပွား ဖေးကကွဲင်နောင်၊
အမျိုအီးဒေါ့မွေးတောင်း။

“ခွေသွဉ်းအီးနားဒျား နီဗွေ့ငေါင်း” ခွေအီးလောင်းကနဲင်း
နောင်၊ ခွေစွေ့လို့ဒျား၊ မာယပ်တောင်း ဝွေဗွေ့သီးသု၊ မွေးမဲဉ်း
အတွိုင်၊ နားဒျားဝွေဗွေ့သီးငေါင်း” အသုကိုထွာဒျားနဲင်းနောင်၊
သွ။ ရဟန်းဝါးတလောင်တဲ့ အသုကို ထွာဒျားနဲင်းနောင်၊ ရဟန်း
ဝါးပေးတဲ့ အသုကို ထွာဒျားနဲင်းနောင်။

ရဟန်းသီးဖုံးဟေး - လိုမျုတ်သူတော့ကောင်သီး အံညီ၊
လို့ဝင်နောင်၊ အထွာနဲင်းနောင်၊ လိုမျုတ်သူတော့ကောင်၊ အံညီ၊
လို့ဝင်နောင်၊ အသုကို ထွာဒျားနဲင်းနောင်။

(ဒုက၊ ပုဂ္ဂလဝဂ်၊ ပုဒ်-၆၃)

သျှင်နယ်စင်းထင်း အဓိပ္ပါယ် -

ကအံ့ညီ၊လို့ဝင်၊အကိုနောင်၊ အတန်ပါ၊ အတလောင်၊ပါ၊ အပေး
ပါ၊ ကတန်လဲဦးနီ ဆ၊ကီသားနောင်၊တဲ့ ငမ်းမွေးစွဉ်းအမား၊ ထာ၊မား
ဖေးကတွမ်းအောင်းမွန်းနောင်၊ အနမ်းတွမ်းအနမ်း ဆင်းချင်းချာ -

“ခွေယို လို၊တန်တပါ၊၊ ထာ၊မားအမျိုးယိုနောင်၊ တွမ်းလို၊တန်
တသေနိုးလျော့တောင်း၊ ထိခွဲကြံဒါး လို၊တန်သိက္ခာ၊ လို၊တန်ဟောင်
မားတောင်း၊ ပေါးလို၊တန်မားဟ လို၊ဆ၊လ ယိန်းမားမား၊ မဲ့သွဉ်လ၊
တောင်း၊ ဒေါ၊နားတောင်း” အနမ်းတွမ်းအနမ်း ဆုံ၊မ၊ချာထင်း ဆင်း
ချင်းချာ စတင်နဲင်းနောင်၊သွ။

“ခွေထာ၊မား ဖေးကကင်၊၊ ဖေးကသျှင်၊လျှင်၊ကြောင်းစင်နပ်၊
ဝင်၊သွဉ်သင်ဆုံ၊မ၊သွေ့ခွေ၊ ဝင်၊မဉ်းဆုံ၊မ၊ခွေနောင်၊ သ၊ရောင်းသ၊
ရေ၊ ခွေနေနားဒျား၊ ခွေမားယပ်၊သ၊တောင်းဝင်၊” သ၊ရင်၊ဆ၊ဗွာ
အသ၊ထွာဒျားနဲင်းနောင်၊သွ။ အတလောင်၊တဲ့နောင်၊၊ အပေးတဲ့နောင်၊
အသ၊ကို ထွာဒျားနဲင်းနောင်၊သွ။

ကွပ်ထွာနဲင်းနောင်၊တင် အံ့ညီ၊လို့ဝင်၊နောင်၊ ဖြမ်းငါး၊ သ၊ခွ၊
ငါး၊ ချမ်းသားငါးနောင်၊သွ။

မဉ်းထွာလို၊လမ်းတဲ့ အမွိုးဖြား၊ အဖါဖြားဖုံးတဲ့နောင်၊၊ အမွိုး
အဖါဖုံးတဲ့နောင်၊ ငမ်းမွေးစွဉ်းထာ၊မား၊ အံ့လွှောက်၊လွှောက်၊လွဉ်းဒျား

လို၊ဖြားဂုဏ်း၊ အုံလွှာက်၊လွှာက်၊လွှာ်း၊ ခွဲ၊မိဂုဏ်း၊ ကွပ်အုံထိထိ
ရရတွမ်း သီးလ သမားမိနဲ၊နဲ၊တင် ပိုဖုံးလီ၊ဖုံး၊ လို၊ပေးဆ၊လဖုံး
ရိုးသေး။

ပိုဖုံးလီ၊ဖုံး၊ လို၊ပေးဆ၊လဖုံး မဉ်းဖေးသတိ၊ ဒေါ၊နယ်တဲ့ သ၊
ရောင်းသ၊ရေ၊ နေးနား၊ချား၊ ခွန်းထွမ်တောင်းပိုလီ၊ ပိုလီ၊ဖုံး၊ လို၊ပေး
ဖုံး အုံအောင်းထား၊ မဉ်းတမ္ပေးတောင်းတဲ့ နေးတွမ်းသ၊ဗွာ၊ ငေါင်းငွါ
မေတ္တာ၊ ချ၊နားဖေး၊ချားရော၊ရော၊ သွဉ်ဒေါ၊ဖေး၊ချားဟပ်ဟပ်။

ကထွာအပိုအလီ၊ လို၊ပေးဆ၊လဖုံးတဲ့ နီမိုးဖြား၊ နီမိဖြား၊ နီ
မိုးနီမိ ရက်ငါးနီမ၊ လိုးငါးနီအကျို၊စီ၊ဟု၊မ၊ မဲဉ်တီးငါး နီချမ်းသား
ထားမ၊ ငမ်းငါးနီမော့ထားဒုက္ခမ၊ ဝင်၊သွဉ်ဖေးနီ၊ ဝင်၊ဒေါ၊ဖေးနီ၊
ယူ၊ဒါးဒါး၊ချား နဲ၊နဲ၊နောင်၊တင် နေးချား၊ နားချား။

အုံအောင်းထား၊ ငမ်းချားအမား၊ ငမ်းငါးမိုးဖြားမိဖြားသီး၊ မိုးမိသီး
သ၊ဒုက္ခ၊ ကွပ်နောင်၊မ၊ အုံဟောင်ဟပ်၊ အောင်းဒါးဒါးလွချား။

ကွပ်အုံဟောင်ဟောင်၊ အောင်းဒါးဒါးနဲ၊နဲ၊နောင်၊တင် တမိုးမိ
ပိုဗူး၊ ခွ၊ချူ၊မေးစွဉ်း၊ ပျားမေးစွဉ်း၊ လမ်းနဲ၊နဲ၊နောင်၊နောင်၊ ထွာစွဉ်း
“သိရီဂေဟာ-ကျက်သရေအောင်း” လမ်းပါးတန်နောင်၊သွ။

အံညီ၊လို့ဝင်၊နဲင်းနောင်နောင်၊ ဗွေးဘုရားသီး၊ သူးတေား
ကောင်းသီး အံးဖြား၊ ယံဟောင်ငါးနပ်၊သွ။

ကွပ်နောင်မ၊ တခုံကိုချင်းတဲ့နပ်၊ တလမ်းကိုချင်းတဲ့နောင်၊
တကျောင်းကိုချင်းတဲ့နပ်၊ အောင်းလိုအံငါး၊ အောင်းလိုထွားနဲင်းငါး
လို၊မျတ်သူးတေားကောင်းသီး ကအံညီ၊လို့ဝင်၊ အပုံးစံးနပ်၊သွ။

လို၊မျတ်သူးတေားကောင်းသီး အံညီ၊လို့ဝင်၊ ကဗျာ

* အတန်သားယို - သ၊ကိုထွာထင်း
သွဉ်မွေးခွေတွော့၊ - ခွေတွော့ဟောင်ရင်၊
ကမ်းသ၊မွေးတင်း - အဲဉ်ထောင်းသွမ်းပျင်း
မေတ္တာဓာတ် - လို၊မျတ် အံညီ၊ဝင်၊ ။

* ကထွာမွိုးဖါ - နှိုးငါကျို၊အောင်း
ပိုဖုံးဟောင်ငါး - နေးနားဟာရောင်၊
ပိုသီးတစွိုး - ဖါမွိုးတဒေါင်း
တမာတောင်း - အွိုးငေါင်း ရှူးစုံဟောင် ။

x x x x x x x x

“ရဟန်းသီးဖုံးဟွေး - လောကကိုယို ပုဂ္ဂိုလ်းစားယို နီမျိုးနပ်၊
 အောင်းကြွို့တောင်း၊ နီမျိုးကရိုးနောင်၊ ပုဂ္ဂိုလ်းအစားမဲ့င်၊ နဲတင် -
 ၁။ ကမာ၊ ဖေးရီးဒါး၊ ဝင်၊ ကေ၊ ဇူ၊ ပုဂ္ဂိုလ်းနောင်၊ တမျိုး။
 ၂။ သေဝင်၊ ကေ၊ ဇူတင် ကဖြော်ချာဝင်၊ ကေ၊ ဇူ၊ ပုဂ္ဂိုလ်းနောင်၊
 တမျိုး၊ ယိုနီမျိုးသွ။”

(ဒုက၊ အာသာဒုပ္ပဟေဝဂ်၊ ပုဒ်-၁၂၀)

သျှင်၊ နယ်စဲင်းထဲင်းအဓိပ္ပါယ်း -

“ကေ၊ ဇူ” ကရိုးနောင် - လို၊ တိုင်၊ ဂျမ်းဖြာ၊ ဖေးနေးကသေ
 နားနောင်၊ “အတွက်တာအကျိုး” ရိုးဟးနဲင်းနောင်၊ သွ။

ဥပမာ - နီကအံသန္ဓေ၊ မွိုးဗွေးနမ်းလောင်းကီနောင်၊ နီဖေး
 နေး ကထွာလ၊ လို၊ တင် မွိုးဗွေးနောင်၊ ယားထို၊
 တောင်း၊ အံထိုင်းပါ အံလင်၊ ပါ လွေ၊ ပါ သဲင်၊ ပါ။ ကွတ်၊ လာမာ၊ ကီ
 အလာတဆီ ကထင်းလ၊ တင် မွိုးဗွေးလဲင်းတွမ်းသက် လွူးလင်၊ နီ၊
 မွိုးနောင်၊ နဲင်းစွဉ်းအီးသီ၊ နောင်၊ ထွူ၊ တွေ့၊ အွဉ်းနဲဉ်း၊ ဖေးအံး၊
 ဖေးအွေ၊ ဖျိုးဆီး၊ ဖျိုးအေး၊ မာ၊ ဖေးပိုအတွက်တာ အမျိုးမျိုး၊ မာ၊ ဖေး
 ပိုအကျိုး အစားစား။

ယိုကိုနောင်၊ စဉ်းစာ၊ ယွယွသွေ့၊ မွိုးမာ၊ ဖေး ပိုအတွက်တာနဲ၊
 ပိုမာ၊ ဖေး မွိုးအတွက်တာနဲ၊ မွိုးမာ၊ ဖေး ပိုအကျိုးနဲ၊ ပိုမာ၊ ဖေး မွိုး
 အကျိုးနဲ၊ မွိုးခံးယပ်းဖေး ပိုတာနဲ၊ ပိုခံးယပ်းဖေး မွိုးတာနဲ၊ မွိုးမာ၊ ဖေး

ပိုတာနဲ့၊ ပိုမာဖေး မွိုးတာနဲ့၊ မွိုးမာဒုက္ခ ပိုနဲ့၊ ပိုမာဒုက္ခ မွိုးနဲ့၊
မဉ်းစဉ္ဇာယုယု ပဉ်ချက်ပဉ်ချက် နဲင်းယိုနောင်၊ -

“မွိုးမာဖေး ပိုအတွက်တာဒုျား၊ မွိုးဗွေမာဖေး ပိုအကျိုးတာဒု
ဒုျား၊ မွိုးဗွေ ခံယပ်ဖေး ပိုအတွက်တာဒုျား၊ ပိုမာဒုက္ခ မွိုးဒုျား”
ကရိုနောင်၊ စဲင်းစဲင်းစဲဲဲ သေမားစွဉ်းသွ။

ဖါဗွေကထုမ်းဖေး အအံးအအွ၊ အကွဉ်အက-စတင် နဲင်း
နောင်ဖုံးတဲ့ ပိုပေးအတွက်တာဒုျား၊ ပိုပေးအကျိုးဖုံးဒုျားနောင်သွ။
ယိုကိုနောင်၊ မွိုးဖါ မာဖေးရီး ပိုပေးသီးအတွက်တာဒု၊ မွိုးဖါ မာဖေး
ရီး ပိုပေးအကျိုးတင် မွိုးဖါယိုနောင်၊ ထွာခန်း “ပုဂ္ဂိုလ်းမာဖေးရီး
ဝင်ကေဇူ” အစားနောင်သွ။

ပိုမူးတန်ထို၊ ပိုခိုတန်လဲဉ်း၊ မဉ်းတိုးအခိန်းနောင်နောင်၊ မွိုးဖါ
ကေဇူယို ပိုခိုတဲ့ အောင်းလိုယူး၊ ပိုမူးတဲ့ အောင်းလိုသေချာ။

သေချာ မွိုးဖါကေဇူ နဲင်းနောင်ထွတင် အောင်းလိုဖော်ချာ
မွိုးဖါကေဇူ၊ ဖော်မားနဲင်းမဲင်၊ ကရိုနောင်၊ အင်္ဂုတ္တိုရ် အမုင်(၂)
တယံးစ လိတ်မဲ့ငါ (၈၁) ဗလေ့ (၉၆)နပ်၊ တမ်းနယ်ထွလဲဉ်းနောင်၊
သွ။

ကေဇူတရာကရိုနပ်၊ မွိုးဖါကေဇူလွမ်တကာတောင်း
မွိုးဖြားဖါဖြား ကေဇူ၊ ဆရာသမာကေဇူ၊ လိုလောင်းလိုလင်
ကေဇူ စတင်နဲင်းနပ်ဖုံး ကေဇူတရာ အဝ်းအာတန်သွ။

နီဖေးနေးကသေတင် ဝင်ဒေါဖေး၊ ဝင်သွဉ်ဖေး၊ ကော
ကဒေါ၊ ကသွဉ်ဖေးသားနောင်၊ ထွာနီကောဇ္ဇေဗ္ဗေ။

နီဖေးနေးကဒါးတင် သွဉ်ဖေး၊ ကျိုးစာဖေး၊ ထောက်ပမ်းဖေး၊
ကသွဉ်ဖေး၊ ကကျိုးစာဖေး၊ ကထောက်ပမ်းဖေး၊ ကသွဉ်ဖေး၊ ကကျိုး
စာဖေး၊ ကထောက်ပမ်းဖေးနီ ပုဂ္ဂိုလ်းနင်၊ ထွာနီကောဇ္ဇေဗ္ဗေ။

ဖေးလ၊ ဖေးငါး၊ ဖေးငါ၊ ဖေးအံး၊ ဖေးအွ၊ ဖေးကွဉ်၊ ဖေးက၊
ဖေးအံ၊ ဖေးတယ်-စတင် ကမာဖေးသား ကားကအံးနောင်၊ တွဲ
ထွာနီကောဇ္ဇေဗ္ဗေ။

နမ်းဖေးကချမ်းသား၊ သဖေးကချမ်းသား၊ ဖေးနေးကစီပွာ၊
ဖေးနေးကတိုးတက် ကမာကဆောင်းရွက်ဖေးသားတွဲနင်၊ ကကယ်း
ဖေး ဘေးရန်၊ ကထွိုးထန်းဖေး ထာဒုက္ခကို၊ ကလှမ်းလာ၊ ကဖေး
အံးတသီး၊ ကကူးဦးကစွဲကို စတင်ပုဂ္ဂိုလ်းစားနောင်၊ ဖုံးတွဲ ထွာနီ
ကောဇ္ဇေဗ္ဗေ။

မဉ်းဒေါဟး ဒွေါင်းဒွေါင်းနောင်၊ ပါမုင်တဲယင်း ပေါးမာဖေး
နီအကျိုးအဟောင်စားနောင်၊ ထွာနီကောဇ္ဇေဗ္ဗေလွဉ်းလွဉ်းနောင်၊ သူ။

- ပွိုင်းပွိုင်းတွင်း၊ ကေ၊ဇ္ဇေ၊ အခန့်ကဏ္ဍယိုနောင် -
 ၁။ ပုဗ္ဗကာရီ
 ၂။ ကတညူ
 ၃။ ကတဝေဒီ
 အောင် (၃)ရန်း နှိုင်းနောင်သွ။

“ပုဗ္ဗကာရီ” ကရို၊နောင် -
 “မာ၊ဖေးရီး ကေ၊ဇ္ဇေ” အဓိပ္ပါယ် လှ၊နှိုင်းနောင်သွ။

“ကတညူ” ကရို၊နောင် -
 “သေချာဝင်၊ကေ၊ဇ္ဇေ” အဓိပ္ပါယ် လှ၊နှိုင်းနောင်သွ။

“ကတဝေဒီ” ကရို၊နောင် -
 “ဖြော်ချာဝင်၊ကေ၊ဇ္ဇေ” အဓိပ္ပါယ် လှ၊နှိုင်းနောင်သွ။

ဖေးနေးကစင်းစွဲနောင်၊ ဥပမာ -
 ပါ၊ခြွေတဖြာ၊နောင်၊ ထေဖေးခန်း ပါ၊ခြောတဖြာ၊ အနီ၊အရင်၊
 ကထေဖေးရီး အနီ၊အရင်၊ ကမာ၊ဖေးရီး (ကေ၊ဇ္ဇေ) နှိုင်းယိုနောင်၊
 ဟဲ့၊ “ပုဗ္ဗကာရီ” နောင်သွ။

ပါ၊လို၊ခြွေ ကထေဖေး အနီ၊အရင်၊နှိုင်းယိုနောင်၊ ပါ၊လို၊ခြော
 အောင်ယူလှ၊ချား၊ အင်းသေချာချား၊ ကယူလှ၊ ကသေချာ (ကေ၊ဇ္ဇေ)
 နှိုင်းယိုနောင်၊ ဟဲ့၊ “ကတညူ” နောင်သွ။

ဆိုင်၊နောင်၊ ပါ၊လို၊ခြော ဖြော်ချာယင်း ပါ၊လို၊ခြေရွှည်၊ က
ဖြော်ချာ (ကေ၊ဇ္ဇ၊ နဲ့၊င်းယို၊နောင်၊ ဟဲ့၊ “ကတဝေဒီ”နောင်၊သွ။

နီ၊ဗွေးဘုရားရိုး၊ “ လောကကိုယို လို၊ကအီးမာ၊ဖေးရီးဝင်း၊
ကေ၊ဇ္ဇ၊ (ပုဗ္ဗကာရီ-ပုဂ္ဂိုလ်း)တဲ့ အောင်းကြို့၊တောင်း။

ကအီးသေချာ ဝင်းကေ၊ဇ္ဇ၊၊ ကအီးဖြော်ချာ ဝင်းကေ၊ဇ္ဇ၊ (ကတ
ည၊၊ ကတဝေဒီ-ပုဂ္ဂိုလ်း)တဲ့ အောင်းကြို့၊တောင်း” ဗွေးစောင်းဘုရား၊
ဟော်၊ခါ၊နဲ့၊င်းနောင်၊သွ။

ကမာ၊ဖေးရီး ကေ၊ဇ္ဇ၊သားတဲ့ အောင်းသွံစား -

၁။ မာ၊ဖေးကေ၊ဇ္ဇ၊ အတန်စားသား

၂။ မာ၊ဖေးကေ၊ဇ္ဇ၊ အတလောင်၊စားသား

၃။ မာ၊ဖေးကေ၊ဇ္ဇ၊ အပေးစားသား

အောင်းသွံမျိုး နဲ့၊င်းနောင်၊သွ။

“မာ၊ဖေးကေ၊ဇ္ဇ၊ အတန်စား”ကရိုးနောင်၊ -

နေးတွမ်း ထာ၊ရက်မေတ္တာ၊၊ နေးတွမ်းထာ၊သညင်၊ ကရုဏာ၊
တင် ဖေးကလ၊စွဉ်း မင်္ဂုလ်းနီဗ္ဗာန်တဲ့နောင်၊၊ ကယံးဆယံးဖေးစွဉ်း
သက်တလီးတဲ့နောင်၊၊ ထီးတော၊တောင်းဝင်း ထမဲ့၊မဲ့၊၊ ကော့၊မောင်၊
ဆိုင်၊၊ အွဉ်းတောင်းတချ၊ချ၊၊ နေးတွမ်းသ၊ဗ္ဗာ သ၊ကြောင်းတင် ကမာ၊
ဖေး ဝင်းအတွက်တာ၊၊ ကမာ၊ဖေးဝင်းအကျိုး၊ ကမာ၊ဖေးဝင်း ကေ၊ဇ္ဇ၊
အစားနောင်၊နောင်၊ ထွာမာ၊ဖေးကေ၊ဇ္ဇ၊ အတန်စား၊ ထွာမာ၊ဖေး

ကောဇ္ဇေ အယံစားတန်နောင်သ္မူ။

“မာဗေဒကောဇ္ဇေ အတလောင်စား”ကရိုနောင် -

ဗေဒနေး ကလုစဉ်း လူချမ်းသာတဲ့နောင်၊ ကယ်ဆယ်ဗေဒ
လွစ်စူထိုခင်းထို့၊ မဲ့ကွဲတဲ့နောင်၊ မာဗေဒဝင်အတွက်တာ၊ မာဗေဒ
ဝင်အကျိုးတဲ့ မာဗေဒလို့လို့တောင်း၊ မာဗေဒတေးတေးတန်းတန်း
လွှမ်း၊ ထီးတေးဝင်တခြို့၊ တမျိုးမျိုး၊ မဲ့လုချာဒျာ ယင်ဟူးယင်
ဟန်း အွဉ်းသနဲငါးနောင်တင် ကမာဗေဒဝင်အတွက်တာ၊ ကမာဗေဒ
ဝင်အကျိုး၊ ကမာဗေဒဝင်ကောဇ္ဇေ စားနောင်နောင်၊ ထွာမာဗေဒ
ကောဇ္ဇေ အတလောင်စား၊ ထွာမာဗေဒ ကောဇ္ဇေတေးတေးတန်းတန်း
စားနောင်သ္မူ။

“မာဗေဒကောဇ္ဇေ အပေးစား”ကရိုနောင် -

ဗေဒကလုငါ လိုချမ်းသာတဲ့နောင်၊ ကယ်ဆယ်ဗေဒလယ်
ကွို့၊ အကဲအလောက်ပေးတဲ့နောင်၊ မာဗေဒဝင်အတွက်တာ၊ မာ
ဗေဒဝင်ကျိုးတဲ့ မာဗေဒတစ်ပေးဒျာတဲ့နောင်၊ ထီးတေးဝင်တခြို့၊
တမျိုးမျိုး၊ ဗေဒကလုသော့၊ ထာမျတ်၊ ထာလို့ တမျိုးမျိုးတဲ့နောင်၊
တို့ဆိုင်ချာ ဗေဒကထွာချာဓွေလို၊ ဗေဒကထွာချာ ဓွေထာထွဉ်းအံ၊
တို့တနီခါ ဗေဒကလုချာဟာ အရင်ယင်၊ အတိုယင်၊ ရေးရွယ်နဲငါး
နောင်တဲ့နောင်၊ ကအွဉ်းသ လောဘ၊ မာဗေဒဝင်အတွက်တာ၊
ကမာဗေဒဝင်အကျိုး၊ ကမာဗေဒဝင် ကောဇ္ဇေအစားနောင်နောင်၊

ထွာမာ၊ဗေ၊ ကေ၊ဇ္ဇ၊အပေးစား၊ ထွာမာ၊ဗေ၊ ကေ၊ဇ္ဇ၊အဆေးစားလွှမ်း၊ နှင်းသွ။။

ယိုကိုနောင်၊ ထောက်ထွားအကျိုးတရာ၊ အရန်းဖိုးထိုတွမ်း၊ ကမာ၊ဗေ၊သား သ၊ကိုကြောင်းစင်မု၊ အလောင်းနောင်၊တင် ကေ၊ဇ္ဇ၊ အတန်စား၊ ကေ၊ဇ္ဇ၊အတလောင်းစား၊ ကေ၊ဇ္ဇ၊အပေးစား ခွယ်၊ထွား နှိုင်းနောင်၊ချားသွ။။

ကေ၊ဇ္ဇ၊ကရိုးနောင်၊ ဆေးဆေးတဲ့နောင်၊ အာအာတဲ့နောင်၊ ထွာကေ၊ဇ္ဇ၊လွဉ်းလွဉ်း၊ အာမ၊တမွေးတောင်း၊ ဆေးဆေးပေးငါတဲ့ ယောင်း ကေ၊ဇ္ဇ၊ကရိုးနောင်၊ သေချာဗား၊ ယူးလ၊ဗား၊ ဖြော်ချာဗား နောင်၊သွ။။

ကသေချာ ကယူးလ၊ချာကေ၊ဇ္ဇ၊ (ကတညူ)သားတဲ့ အောင်း သွံမျိုးနေနေ၊ သွံမျိုးကရိုးနောင်၊ -

- ၁။ သေချာမွေး ကေ၊ဇ္ဇ၊
 - ၂။ သေချာတော့တော့တန်းတန်း ကေ၊ဇ္ဇ၊
 - ၃။ သေချာပေးပေးကေ၊ဇ္ဇ၊
- အောင်းသွံမျိုးနှိုင်းနောင်၊သွ။။

“သေချာမွေးကေ၊ဇ္ဇ၊”ကရိုးနောင်၊ -

ယူးလ၊သေးသေးမွေး ဝင်းကေ၊ဇ္ဇ၊၊ သ၊ရေ၊မွေး၊ ကေ၊ဇ္ဇ၊တင်း မွေးဝင်း၊ ရေးဖြော်ချာမွေးမွေး ဝင်းကေ၊ဇ္ဇ၊ အချက်ယို(၄)ချက် ကဗွေ ဒါးလို့နောင်၊ ရိုးဗား “သေချာမွေးကေ၊ဇ္ဇ၊” နောင်၊သွ။။

“သေချာတော့တော့တန်းတန်း ကေ၊ဇ္ဇ” ကရို၊နဝ်၊ -

ယူးလ၊ဝင်၊ကေ၊ဇ္ဇ၊ ညညမ၊တလဲင်းလွမ်း၊ သ၊ပေါးရေ၊တဝ်း၊
ကေ၊ဇ္ဇ၊ပေါးတင်းတောင်း၊ ဝင်၊ကေ၊ဇ္ဇ၊နောင်၊ ယလဲင်းလဲင်းတဲ့ ရေး
ဖြော်ချာ၊ ယလဲင်းလဲင်းတဲ့ ရေးဖြော်ချာတောင်း၊ အချက်ယို(၄)ချက်
ကဗွေဒါးလို့နောင်၊ ရှိ၊ဗား “သေချာတော့တော့တန်းတန်းကေ၊ဇ္ဇ”
နောင်၊သွ။

“သေချာပေးပေးကေ၊ဇ္ဇ” ကရို၊နဝ်၊ -

ဝင်၊မဉ်းဒေါ၊ ဝင်၊မဉ်းခြင်းမ၊ ယူးလ၊ဝင်၊ကေ၊ဇ္ဇ၊ သ၊ရေ၊
တောင်း၊ ကေ၊ဇ္ဇ၊တင်းတောင်းဝင်၊ ရေးဖြော်ချာတောင်း ဝင်၊ကေ၊ဇ္ဇ၊
အချက် (၄)ချက် ကဗွေဒါးလို့နောင်၊ ရှိ၊ဗား “သေချာပေးပေးကေ၊ဇ္ဇ”
နောင်၊သွ။

မာ၊ရီးကေ၊ဇ္ဇ၊ ၊ သေကေ၊ဇ္ဇ၊ ကဗျာ

- * နီဖါနီမိုး - အာစွိုးကယူး
အံးတားအွေတား - မာ၊ဗားအထူး
ယဝ်၊ခဲင်းအာမျိုး - တသို၊လင်၊ဟူး
မိုးဖါသီး - မာ၊ရီး ဂုဏ်းကေ၊ဇ္ဇ၊ ။
- * ကထွာလီ၊ပို - သ၊ကိုဟောင်ယူး
မိုးဖါယဝ်၊ငါး - မာ၊ဗားအထူး
ယဝ်၊ခဲင်းအာမျိုး - တသို၊လင်၊ဟူး
ပိုလီ၊တား - သေဗား ဖြော်ကေ၊ဇ္ဇ၊ ။

* * * * *

“ရဟန်းသီးဖုံးဟွေး -

တရာ၊နိပါ၊ ကဗ္ဗေဒါ၊ တလိန်းမားတောင်း လို၊မ္ဗိုက် လို၊ယုတ်
နောင်၊ တွမ်းကယားကုင်ချာ အနမ်းနောင်၊ ပီဗ္ဗိန်လို့ဝင်၊ ဝွေ၊နောင်၊
ထွာလို၊အပစ်အောင်း၊ ဝွေ၊နောင်၊ ပညားအောင်းသားဖုံး စွတ်စွယ်၊
ထွိုက်၊ ကဲ့၊ရဲ့၊ထွိုက်၊ ထာ၊တဟောင်တောင်း အကုသိုလ်းတဲ့ ထွာပိုး
အာတန်နောင်၊သျှ။

တရာ၊နိပါ၊ ကဗ္ဗေဒါ၊လို၊ကရို၊နပ်၊ ခဲင်းမဲ့၊နဲတင် -

နေးတွမ်းညာဏ်း၊ တသေတောင်း၊ တထီးတောင်း၊ နေးတွမ်း
ညာဏ်း၊ တဆုံ၊ဖျတ်တောင်း၊ နေးတွမ်းညာဏ်း၊ တယူးယော့ယော့တမ်း၊
နေးတွမ်းညာဏ်း၊ တဝွေးဖန်းတောင်းတင် အမျို၊တကီးညှိုးထွိုက်တမ်း
နောင်၊ အောင်းလွေ၊ကီးညှိုး။

နေးတွမ်းညာဏ်း၊ တသေတောင်း၊ တထီးတောင်း၊ နေးတွမ်း
ညာဏ်း၊ တဆုံ၊ဖျတ်တောင်း၊ နေးတွမ်းညာဏ်း၊ တယူးယော့ယော့တမ်း၊
နေးတွမ်းညာဏ်း၊ တဝွေးဖန်းတောင်းတင် တွိုးအမျို၊ကကီးညှိုးထွိုက်
နပ်၊ သမ်းတကီးညှိုးတောင်း။

ရဟန်းသီးဖုံးဟွေး - (တကီးညှိုးထွိုက်တောင်းနပ်၊ ကီးညှိုး၊
တွိုးကကီးညှိုးထွိုက်နောင်၊ ကီးညှိုးတောင်း) တရာ၊နိပါ၊ကဗ္ဗေဒါ၊
(အမားနီချက်ကအင်းဒါ၊) တလိန်းမားတောင်း လို၊မ္ဗိုက်လို၊ယုတ်နပ်၊
တွမ်းကယားကုင်ချာ အနမ်းနောင်၊ ပီဗ္ဗိန်လို့ဝင်၊ ဝွေ၊နောင်၊ ထွာလို၊
အပစ်အောင်း၊ ဝွေ၊နောင်၊ ပညားအောင်းသား (ပညားသျှ)သီးဖုံး

စွတ်စွယ်၊ထွိုက်၊ ကဲ့၊ရဲ့၊ထွိုက်၊ ထာတဟောင်တောင်း အကုသိုလ်း
တဲ့ ထွာပိုးအာတန်နောင်၊သွ။”

(ဒုက၊ အာယာစနဝဂ်၊ ပုဒ်-၁၃၆)

သျှင်နယ်စင်းထင်း အဓိပ္ပါယ် -

ဗွေးဘုရားရိုး စခါတဲ့နောင်၊ ခေတ်ယိုခါတဲ့နောင်၊ လိုးချားမဲ့
ချားနား၊ လိုးလိန်း၊ လိုးလဲဉ်ဖုံးအောင်း၊ လိုးစားနောင်၊တဲ့ အမာ၊ပီပဲ့၊
အဒေါ့၊ပီပဲ့ဒါးထာ၊တင် အောင်းတွမ်းအလို၊ အောင်းတွမ်းအခင်းလမ်း၊
အောင်းတွမ်း အဟိတ်အဟန်နေနေ။

ဥပမာ - ဘုရားစိုးစခါ “ပုရာဏကဿပ”ကရိုးနောင်၊ ထွာ
ဂိုဏ်၊ဆရာတန်တပါ၊ တွမ်းဘုရား ခေးပြင်းလို့ဝင်၊ဝါးဒ။

ပုရာဏကဿပဝါးဒနောင် - မာ၊သီဝင်၊သက်တဲ့နောင်၊ ထူး
တခွန်၊ဝင်၊တမြို့တဲ့နောင် - စတင်မာ၊စွဉ်း ထာ၊တဟောင်တောင်း
အကုသိုလ်း အမျိုးမဲ့၊တဲ့ယောင်း တထွာတောင်း အကုသိုလ်း၊ လူး
တန်၊ထာ၊တဲ့ယောင်း၊ ဆောက်တယ်၊သီးလတဲ့ယောင်း တထွာတောင်း
ကုသိုလ်း။

မာ၊စွဉ်းထာ၊ကဲ့င် အကုသိုလ်းတဲ့ တခမ်းမားတောင်း အပဲစံ၊
မာ၊စွဉ်းထာ၊ဟောင်ကုသိုလ်းတဲ့ တခမ်းစာ၊မားတောင်း အကျိုး- အရိုး
နိုင်းနောင်။

ဝွေကရို၊နောင်၊ - မာ၊သီဝင်၊သက် လ၊ချား၊ ထူးတခွန်၊ဝင်၊
တခြို၊ လ၊ချား၊ ပဲစ်မားဝင်၊ပိုမာ လ၊ချားတဲင် -

- ဝင်၊မဉ်းမာ၊သီမွိုင် ဝွေ၊ပိုမူး ၊
- ဝင်၊မဉ်းထူးမွိုင် ဝွေ၊တခြို၊ ၊
- ဝင်၊မဉ်းအီထို၊မွိုင်၊ ဝွေ၊မာမွိုင် လ၊ချားနဲ့၊ ဝွေ၊အီးရို၊နဲင်းမဲင်၊။

နီဗွေဘုရာ၊ ဝါးဒနောင်၊ -

- မာ၊သီဝင်၊သက် လ၊တောင်း ၊
- ထူးတခွန်၊ဝင်၊တခြို၊ လ၊တောင်း ၊
- ပဲစ်မားဝင်၊ပိုမာ ဒါးတောင်း ။

နီဗွေဘုရာ၊ ဝါးဒတွမ်း ပုရာဏကဿပ ဝါးဒနောင်၊ နေးတွမ်း
ဉာဏ်၊ ဝွေ၊ဖန့်စံးမွိုင် -

- မာ၊သီဝင်၊သက်နောင်၊ အပဲစ်ကင်၊ခွ၊သ၊ လွစ်လ၊
ထာ၊ဒုက္ခနဲ့ ၊
- မာ၊သီတောင်းဝင်၊သက်နောင်၊ အပဲစ်ကင်၊ခွ၊သ၊
လွစ်လ၊ဒုက္ခနဲ့ ။

မာ၊သီတောင်းဝင်၊သက်မ၊ အပဲစ်ကင်၊ခွ၊သ၊ လွစ်လ၊ထာ၊ဒုက္ခ
မွေးတောင်းနဲ့၊ ပေါးနောင်၊ဟ နီဗွေဘုရာ၊ဝါးဒ မဲဉ်းနဲ့၊ ပုရာဏကဿ
ပဝါးဒ မဲဉ်းနဲ့။

နီဗ္ဗေဒဘုရား၊ ဝါးဒ ကမဲဉ်းကဟောဝ် ကထွာအီ ထာ၊ ချမ်းသာ၊ နဲဉ်းနောင်၊ နောင်၊ လို၊ မွိုက်ယင်ဟန်းနောင်၊ ရှိ၊ အမားတင် ကျိုက်တောင်း၊ ကီးညိုးတောင်းဘုရား၊ ကီးညိုးတော့ဒျား ပုရာဏကဿပ၊ နေးနားတော့ဒျား ပုရာဏကဿပ ဝါးဒ။

တို့၊ အကျင်၊ မား မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိနောင်၊ ရှိ၊ အကျင်၊ ဟောဝ်၊ အကျင်၊ မဲဉ်းတင် ကီးညိုး၊ တို့၊ အကျင်၊ မွေး အကျင်၊ မဲဉ်း သမ္မာဒိဋ္ဌိနောင်၊ ရှိ၊ တော့ဒျား အကျင်၊ ဟောဝ်တောင်း၊ အကျင်၊ မားတင် ကီးညိုးတောင်း၊ တို့၊ ကအောင်းလို၊ ကီးညိုး နီဗ္ဗေဒဘုရားနောင်၊ ကီးညိုးတောင်းနောင်၊ အပဲစ်တမျိုး (တရားမား၊ အယူးမား၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိတမျိုး) လဲဉ်း။

တို့၊ တလို၊ ကီးညိုးတောင်း ပုရာဏကဿပနောင်၊ သမ်းလွေ၊ ကီးညိုးနောင်၊ အပဲစ်တမျိုး (တရားမား၊ အယူးမား၊ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိတမျိုး) လဲဉ်း။

ဌေးယိုနောင် -

- အမျိုးကလို၊ ကီးညိုးနောင်၊ ကီးညိုးတောင်း ၊
- အမျိုးတလို၊ ကီးညိုးတင်းနောင်၊ ကီးညိုးတင် ထာ၊ တဟောဝ်တောင်း အကုသိုလ်း အောင်းထွာပိုးလွေ၊ ဈမ်းနီ၊ နီ၊ တော့၊ ခန္ဓာ၊ ကိုင်လီ မဲဉ်းသီသူ၊ နောင်၊ (ငါးရဲင်၊ တိရစ္ဆာန်၊ ပိတ္တာ၊ အသုရကာယံ) အပါယံလစ်၊ ခမ်း၊ ခင်းလမ်းဒုက္ခ တိက်ချ တို့၊ ဟားနောင်၊ သွ။

ခေတ်ယိုခါတွဲ ဆင်းဆင်း ရဟန္တာ အောင်းပေါး၊ ဆင်းဆင်း အင်းကျော့ထာ၊ အိုးယိုအိုးနောင်၊ အင်း၊ သစ်ကဟွန်တွဲ မွေးမကောင်၊ တောင်းမကောင်၊ ဗွာမကောင်၊ ဖြင်းမကောင်၊ တုမကောင်၊ စစ်မကောင် ယူးယားဒွမ်၊ ရီရာဒွမ်၊ အခိုတွဲ ဆိမ်းမဲ့လွေလူး၊ အမူးတွဲ ဆိမ်းမဲ့လွေလောင်၊ တို့ဒဲဉ်ဗွာ အိုးကျောင်းနောင်၊ အွဉ်းလွတ်တောစွဉ်းတွဲ အောင်း။

အတုတွဲပါ၊ အဗွာတွဲ အင်းတင် ခါးလားကလွေ၊နောင်၊ နားချာနားငါက၊ ရီရွှေင်စံ၊ ထျ၊ထျ၊နာနာက၊ ကလဲဉ်းခိုးချာနပ်၊ အမာ၊ ထမဲ့င်၊ အအုံအအောင်း၊ အအွေအအုံးနဲင်းမဲ့င်၊ အထားသေ၊ အထားဒါ၊ အထားလိန်းမားအောင်း တကားမဲ့င်၊ အကံအကျင်၊ အအုံအအောင်း၊ အဒေါ့အဖြောင်း၊ အလွေအသဲင်နဲင်းမဲ့င်စတင် အချက်ဖုံးနဲင်းနောင်၊ အောင်းလိုသေစဲင်းစဲင်း၊ အောင်းလိုရီစဲင်းစဲင်း၊ မဉ်းစဲင်းထွမ၊ နမ်းလွေ၊ လွေထွားတို့တို့၊ လွေကီးညှိုးတို့တို့၊ လွေလောင်လွေလူး၊ လွေနားထူးသွေ့ အတရာ၊ မဉ်းမားနဲင်းနောင်မ၊ အမားအတရွှေ၊ ဆွေ၊နောင်သွေ။

ဆယ်ကပ်ဆရာ၊ ခံးထူးဆရာဩဝါဒ ကရို၊နောင် - အရေတန်ငါး မရေမရာ၊ လောကီဆရာ၊ လောကုတ္တရာဆရာ၊ အောင်းနီမျိုး၊ လောကီဆရာ ကရို၊နောင်၊ ဘဝယိုအတွက်တာ ဒေါ့နယ်သွဉ်ဖေး၊ ဆယ်ကပ်လောကီဆရာ မဉ်းမားနောင်၊ သွမ်းကွေ့၊ ရွဉ်ခံတခြိုဥစ္စာလွမ်း၊ သွမ်းဘဝယိုလွမ်း။

ဆယ်ကပ် လောကုတ္တရာဆရာ (ဆယ်ကပ်သံသရာတား)
မဉ်းမားနောင်၊ ဘဝအဆက်ဆက် ယူပက်ဒုက္ခ အင်းခံညဟး အပါယ်း
လစ်ခမ်း နောင်သွ။

ဆယ်ကပ်ကီးညို၊ ထွားပုဂ္ဂိုလ်၊ ကဗျာ

- * အားကျိုးဆယ်ကပ် - ယုတ်မျတ်ဟောင်ယူး
ပုဂ္ဂိုလ်ဟပ်မျတ် - ဆယ်ကပ်မဏ္ဍု
လိန်းလဲဉ်အရပ် - ဆယ်ကပ်ခိုမှု
ယားချာနမ်း - ပါယ်ခမ်း ထဲလင်းသွ။ ။
- * အားကျိုးဆယ်ကပ် - ယုတ်မျတ်ဟောင်ယူး
ပုဂ္ဂိုလ်ဟပ်မျတ် - ဆယ်ကပ်လွေ့စူး
လိန်းလဲဉ်အရပ် - ဆယ်ကပ်မဏ္ဍု
ရက်ချာနမ်း - လူခမ်း ထင်းကီသူး ။

* * * * *

“ရဟန်းသီးဖုံးဟွေး -
ခွန်သီလို၊ဖုံးနောင်၊ အောင်းသွံမျို၊သွ။ သွံမျို၊ကရို၊နောင်၊ နှင်း
မိုင်၊နဲတင် -

- ရဟန်းသီးဖုံးဟွေး - လောကကိုယို လို၊ယဟန်းဖုံးနပ်၊ -
- တွမ်းနမ်းတဲ့ မာ၊ထားကဲ့င် အကုသိုလ်းမျို၊ ၊
- တွမ်းဖြောင်းတဲ့ ဒေါ၊ထားကဲ့င် အကုသိုလ်းမျို၊ ၊
- တွမ်းသ၊တဲ့ ကျမ်းထားကဲ့င် အကုသိုလ်းမျို၊ ၊

ပါ၊နောင်၊နောင် -

- ကွပ်ထားမာ၊ကွပ် အကုသိုလ်းမျိုးတင်
- ကွပ်ထားဒေါ၊ကွပ် အကုသိုလ်းမျိုးတင်
- ကွပ်ထားကျမ်းကွပ် အကုသိုလ်းမျိုးတင် ခန္ဓာ့ကွပ်လီ ကတိန်း သီနောင်၊ လင်၊ထဲဟးငါးရှင်။

ရဟန်းသီးဖုံးဟွေး -

ပါ၊နောင်၊နောင်၊ ငါးရိုးလို၊သီးဖုံး စက်၊အစူမောင် ဆွမ်းရောင် ထွူတင် လွေ့အွဉ်းနယ် ခွန်ယမ -

“ခွန်ယမဟွေး -

ပါ၊ယိုနောင်၊ မွိုးလောင်းတဲ့ ဝတ္တရာ၊ကေးတောင်း၊ ဖါလောင်း တဲ့ ဝတ္တရာ၊ကေးတောင်း၊ ရဟန်းသုံးယားလောင်းတဲ့ ဝတ္တရာ၊ကေး တောင်း၊ လို၊မျတ်သီးလောင်းတဲ့ ဝတ္တရာ၊ကေးတောင်း၊ ထီးလို၊ဖြား လို၊တန်တဲ့ ရိုးသေးတောင်း၊ ဖေးပဲစ်ဖေးတံးသွာ့ ပါ၊ယို မွေးဩ”

ရဟန်းသီးဖုံးဟွေး -

ပါ၊နောင်၊နောင်၊ ခွန်ယမ ရီစစ်ဆေ၊နဲငါးယို -

ခွန်ယမ - “ပါ၊နောင်၊ - လို၊ခမ်းကိုသူ၊ ခွန်သီလို၊ ပထမ တဖြာ၊နောင်၊ နာ၊ထီးနေဟောင်း”

ပါ၊ထဲငါးရဲင်၊ - “ထီးတောင်း မွေးဩ”

ခွန်ယမ - “ငင်းကောင်း၊ ကလူ၊ဗွာ၊ တငါအော့၊ အယား

ရိုးရှင်းရိုးရာ၊ အယားစမ်းစမ်းစိမ်းစိမ်း၊ လွေ့ထား၊
တနွှော့တနွှော့၊ ထောက်တွမ်းခွဉ်းထောက်၊
ပွိုးဖြားငေါက်၊ ဖါဖြားငေါက်၊ အသက်လ၊ သွမ်းဆီ
ကွတ်ဆီ တချာဖိုးနပ်၊ နားထီးတောင်းနဲ့”

ပါ၊ထဲငါးရဲင် - “ထီးတောင်း ပွေးသြ”

ခွန်ယမ - နားနောင်၊ လိန်၊ သူးသေသွူထား၊ အသက်
အရွယ်၊ လိန်တန် လိန်ဖြားသွူတဲ့ ‘ခွေတဲ့ အီး
ဖြားဟားထားနေနေ၊ ထားဖြားယို ခွေလဲ့တလ၊
တမ်း၊ ခွေမာက ထားဟပ်ကုသိုလ်းမ၊ ခွေဒေါ၊
ထားဟပ်ကုသိုလ်းမ၊ ခွေကျမ်းက ထားဟပ်ကု
သိုလ်းမ’ နားသကို ယူးလ၊ ဖိုတမ်း နှဲင်းနပ်နဲ့။

ပါ၊ထဲငါးရဲင် - “ယူးလ၊ ဖိုတောင်း၊ ခွေအွဉ်းဖေင်၊ ထိုးဒျား”

ခွန်ယမ - “တို့၊ - ကုသိုလ်းနပ်၊ နားယူးလ၊ တောင်း၊ နား
အွဉ်းဖေင်၊ (တို့၊ - အကုသိုလ်းနပ်၊ နားယူးလ၊
နားသမ်းမာ) တင် နားအပစ်ကအဝ်းအတို့၊ ဝင်၊
အီးဖေးပဲစ်ဖေးတံ၊ နားအီးခံးဟား၊ နားကအီးခံး
ဟားယိုနပ်၊ ကွပ်သီပွိုး သီဖါမာတဲ့ တမွေးတမ်း၊
ကွပ်-နားဖူးနားဝေး၊ နားသွေးနားခွ မာတဲ့တမွေး
တမ်း၊ လူသီး ရဟန်း၊ ပုဏ္ဏားသီး မာတဲ့ တမွေး
တောင်း၊ အမွေးအမဲဉ်းတဟားနပ်၊ ထားတဟပ်

တောင်း အကုသိုလ်းယို နာ၊နမ်းမာ၊ချား၊ နာ၊မာ၊
ချားတင် နာ၊ခံးဗားချား နောင်၊သွ။”

ရဟန်းသီးဖိုးဟွေး - ခွန်ယမ ရီစစ်ဆေးတော့ဖျင် နဲ့င်းယို

သွ။ -

ခွန်ယမ - “ပါ၊နပ် - လို၊ခမ်းကိုသူ၊ ခွန်သီလို၊ ဒုတိယ
တဖြာ၊နောင်၊ နာ၊ထီးနေဟောင်း”

ပါ၊ထဲငါးရဲင်၊ - “ထီးတောင်း ပွေးဩ”

ခွန်ယမ - “ထာ၊ဆာရော့ဂါး နိစ္စကံငါးတင် အင်းပြားထာ၊
အေးခြာ၊ ဆီးခြာ၊ ဝင်၊ကွီးပင်းဗား၊ ကွီးထွိုင်း
ဗား၊ လို၊မူးဆာထာ၊နဲ့င်းယို၊ လို၊ခိုဆာထာ၊နဲ့င်း
နပ်၊နပ်၊ နာ၊ထီးတင်းနဲ့”

ပါ၊ထဲငါးရဲင်၊ - “ထီးချား ပွေးဩ”

ခွန်ယမ - “နာ၊နောင်၊ လိန်းသူ၊သေသွ။ထာ၊ အသက်
အရွယ်၊လဲင်၊တန်၊ လဲင်၊ဖြားသွ။တဲ့ - ‘ခွေတဲ့
အီးဆာဗားထာ၊နေနေ၊ ထာ၊ဆာယို ခွေလွဲ၊တလ၊
တင်း၊ ခွေမာ၊က ထာ၊ဟပ်ကုသိုလ်းမ၊ ခွေဒေါ၊
က ထာ၊ဟောင်ကုသိုလ်းမ၊ ခွေကျမ်းက ထာ၊
ဟောင် ကုသိုလ်းမ၊’ နာ၊သ၊ကို ယူ၊လ၊ဖိုတင်း
နဲ့င်းနောင်၊နဲ့”

ပါ၊ထဲငါးရဲင်၊ - “ယူ၊လ၊ဖိုတောင်း၊ ခွေအွဉ်းဖေင်၊ထိုးချား”

ခွန်ယမ - “တို့ရဲ့ - ကုသိုလ်းနက်၊ နာယူလေတောင်း၊ နာအွဉ်းဖေင်မာ၊ (တို့ရဲ့-အကုသိုလ်းနက်၊ နာယူလေ၊ နာသမ်းမာ)တင် နာအပစ်ကအင်းအတို့ဝင်၊ အီးဖေပဲစ်ဖေတံး၊ နာအီးခံးဟး၊ နာကအီးခံးဟးယိုနက်၊ ကွပ်သီပွိုး သီဖါမာတဲ့ တမွေးတင်း၊ ကွပ်-နာဖူးနာဝေး၊ နာသွေ့နာခွ မာတဲ့တမွေးတင်း၊ လူသီး ရဟန်း၊ ပုဏ္ဏားသီး မာတဲ့ တမွေးတောင်း၊ အမွေးအမဲဉ်းတဟးနက်၊ ထာတဟပ်တောင်း၊ အကုသိုလ်းယို နာနမ်းမာဒျား၊ နာမာဒျားတင် နာခံးဟးဒျား နောင်သွ။”

ရဟန်းသီးဖုံးဟွေး - ခွန်ယမ ရီစဲစ်ဆေတောဖျင် နဲဉ်းယို

သွ။ -

ခွန်ယမ - “ပါနက် - လိုခမ်းကိုသူ၊ ခွန်သီလို၊ တတိယတဖြာနောင်၊ နာထီးနေဟောင်း”

ပါထွဲငါးရဲင် - “ထီးတောင်း ပွေးဩ”

ခွန်ယမ - “ပါနောင် - လိုခမ်းကိုသူ၊ သီထွဲကလ၊တနီ၊ သီထွဲကလ၊နီနီ၊ သီထွဲကလ၊သွံနီ၊ ယော့သွမ်းပွစ်တရွစ်၊ ဖြင်းတမွစ် ထွေးမလ၊ ယားထေပ၊ ဖြောင်းအောင်းအင်၊ နွမ်းသေင်သန် အထီရီ၊ နာထီးဖိုတောင်း လိုသီနဲ့”

ပါ၊ထွဲငါးရဲင်၊ - “ထီးဖိုချားသြ”

ခွန်ယမ - “နာ၊နောင်၊ လိန်၊သူးသေသွူထား၊ အသက်အရွယ်၊လိန်၊တန်၊ဖြားသွူတဲ့ - ‘ခွေတဲ့ အီးသီဟးထား၊နေနေ၊ ထာ၊သီယို ခွေလဲ့၊တလ၊တင်း၊ ခွေမာ၊က ထာ၊ဟပ်ကုသိုလ်းမ၊ ခွေဒေါ၊က ထာ၊ဟောင်ကုသိုလ်းမ၊ ခွေကျမ်းက ထာ၊ဟောင်ကုသိုလ်းမ’ နာ၊သ၊ကို ယူးလ၊ဖိုတောင်းနဲ၊င်း နောင်၊နဲ့”

ပါ၊ထွဲငါးရဲင်၊ - “ယူးလ၊ဖိုတောင်း၊ ခွေအွဉ်းဖေင်၊ထို၊ချား”

ခွန်ယမ - “တို့၊ - ကုသိုလ်းနပ်၊ နာ၊ယူးလ၊တောင်း၊ နာ၊အွဉ်းဖေင်၊မာ၊ (တို့၊-အကုသိုလ်းနပ်၊ နာ၊ယူးလ၊ နာ၊သမ်းမာ၊)တင် နာ၊အပဲစ်ကအင်းအတို့၊င်းဝင်၊ အီးဖေ၊ပဲစ်ဖေ၊တံး၊ နာ၊အီးခံးဟး၊ နာ၊ကအီးခံးဟးယိုနပ်၊ ကွပ်သီမွိုး သီဖါမာ၊တဲ့ တမွေးတင်း၊ ကွပ်-နာ၊ဖူးနာ၊ဝေး၊ နာ၊သွေ၊နာ၊ခွ မာ၊တဲ့တမွေးတင်း၊ လူ၊သီး ရဟန်၊ ပုဏ္ဏာ၊သီး မာ၊တဲ့ တမွေးတောင်း၊ အမွေးအမဲဉ်းတဟးနပ်၊ ထာ၊တဟပ်တောင်း အကုသိုလ်းယို နာ၊နမ်းမာ၊ချား၊ နာ၊မာ၊ချားတင် နာ၊ခံးဟးချား နောင်၊သွူ”

ခွန်ယမ ထွိုင်းရီစစ်ဆေး သွံချက်ထူတင် အံတော့ခန်းချာထား၊
 ငါးရဲင်၊လို၊ဖုံးနောင်၊ ထူးမင်းနာ၊ လျားကတစ်၊ တောက်၊စွဉ်းချား
 အစူနီပင်၊ အခင်းနီပင်၊ အသ၊အင်တဲ့တဲ့၊ ပါ၊ကထဲငါးရဲင်၊နောင်၊
 ကွပ်ဝင်၊တောက်၊ တွမ်းမင်းနာ၊လျား ငတ်၊ချက်နောင်၊တင် ဒုက္ခယူပက်
 မွေးစွဉ်းထား။

နောင်၊လျှမ်းတကာတမ်း ဗက်၊တွမ်းနာ၊ ဆေးတွမ်းခွါ၊ လွဉ်း
 သော့၊ ငါးရဲင်၊ဗွိုင်း၊ တုံခါးခါး ပေါ်ခါးခါး၊ ခြဉ်းငါးခြဉ်းချာခါးခါး၊
 ပေါးဝွေ၊အကုသိုလ်းအပစ် တကေးတောင်းနပ်၊ အောင်းခံဟးသေးသေး
 နှိုင်းနောင်၊ တသီထို၊တောင်း နောင်၊သွ။

သျှင်၊နယ်စင်းထင်း အဓိပ္ပါယ် -

လို၊ကလင်၊ထဲဟး ငါးရဲင်၊နောင်၊ ကွပ်အကုသိုလ်းကံးနောင်၊
 သွ။ အကုသိုလ်းကံးနောင်၊ အောင်းအမျို၊တဆီ၊ တဆီအကို တွမ်းနှမ်း
 ကမာ၊မားဟးနောင်၊ သွံမျို၊ -

- ၁။ ပါဏာတိပါတာ - မာ၊သီဝင်၊သက်
- ၂။ အဒိန္နာဒါနာ - ထူးတခွန်၊ဝင်၊တခြို၊
- ၃။ ကာမေသု မိစ္ဆာစာရ - ပဲစ်မားဝင်၊ပိုမာ
 ကာယကံး (နှမ်းအပစ်) ယိုသွံမျို၊သွ။

တွမ်းဖြောင်း ကဒေါ၊မားဟးနောင်၊ လစ်၊မျို၊ -

- ၁။ မုသာဝါဒါ - ဒေါ၊လဲဉ်ထား၊
- ၂။ ဝိသုဏ္ဏဝါစာ - အံးစာဝင်၊မဉ်း၊

- ၃။ ဖရုသဝါစာ - ခွန်းဒေါ့၊ ငေါင်းကျမ်းထမ်း၊
 ၄။ သမ္မပ္ပလာပ - ဒေါ့၊ ငေါင်းခွဉ်းဆွေ၊
 ဝစီကံ၊ (ဖြောင်းအပဲစ်) ယိုလစ်မျိုသွ။

- တွမ်းသ၊ ကကျမ်းမားဟးနောင်၊ သွံမျို၊ -
 ၁။ အဘိဇ္ဈာ - မဲဉ်လ၊ ဝင်တခြို၊
 ၂။ ဗျာပါဒ - ကျမ်းတကွဲဝင်၊
 ၃။ မိစ္ဆာဒိဋ္ဌိ - ထာယူးမား
 မနောက်၊ (သ၊ အပဲစ်) ယိုသွံမျိုသွ။

ကွပ်ထာမား တမွေးတောင်းတဲ့ လင်ထဲငါးရဲင်၊ ကွပ်ထာဒေါ့၊
 တမဲဉ်းတောင်းတဲ့ လင်ထဲငါးရဲင်၊ ကွပ်ထာကျမ်း တစွိုတောင်းတဲ့
 လင်ထဲငါးရဲင်၊ နောင်သွ။

“ပါယိုနောင် -

မွိုလောင်းတဲ့ ဝတ္တရာ၊ ကေးတောင်း၊ ဖါလောင်းတဲ့ ဝတ္တရာ၊
 ကေးတောင်း” ကရိုနောင် -

- ၁။ လွူးမွိုဖါဗွေ၊
 ၂။ မားဖေးထာမား၊
 ၃။ ထိန်ခါ၊ ခွိုရက်၊
 ၄။ မွေးဆက်ခံးထူး၊
 ၅။ လူးဖန်းမွိုဖါ
 (ငတ်ပါခါ ၊ ကထွာပိုသီး ဝတ္တရာ)။

- ၁။ လွှဲချာဟး မွိုးဖါ
 ၂။ မာဖေးဟး မွိုးဖါထာမာ
 ၃။ မွိုးဖါစွိုး၊ တခြုံထုံးစံးဖုံးနောင်၊ ထိန်သိမ်ဟး
 ၄။ နာသေးသေးဟး မွိုးဖါငေါင်း
 ၅။ ကသီလွေ့ငါ မွိုးဖါအတား ဖန်းဖေးဟး ကုသိုလ်း -

ကရိုဒါး ပိုမူးပိုခိုသီး ဝတ္တရာ၊ ငတ်၊ ပါယို တမာတောင်း၊ ကွပ်
 တလွှောက်၊ နားလွဉ်တောင်း၊ မာလွဉ်တောင်း ပိုဝတ္တရာ၊ ငတ်၊ ပါနပ်၊
 တဲ့ မွိုးလောင်းတဲ့ ဝတ္တရာ၊ ကေးတင်း၊ ဖါလောင်းတဲ့ ဝတ္တရာ၊ ကေး
 တောင်း၊ တွိုးကလိုမာ၊ မွိုးဖါဝတ္တရာ၊ နောင်၊ တမာတောင်း၊ တွိုးတ
 လိုးမာတောင်း အကုသိုလ်းမျိုးနောင်၊ သမ်းမာတင် ထွာတော့ချာ
 လိုအပဲစ်သားနောင်သွ။

“ရဟန်းသီး (လိုမျတ်သီး) လောင်းတဲ့ ဝတ္တရာ၊ ကေးတောင်း”
 ကရိုနောင် -

- ၁။ ရက်မွေးမာဖေး
 ၂။ ရက်သေးငေါင်းယုံ
 ၃။ ရက်စုံသ၊ ရာ
 ၄။ ဗွေင်ချာ ပင်ခါ
 ၅။ နွေင်ရာကပ်လူး
 (ငတ်၊ ပါမူး ၊ တကားခိုမူး ဝတ္တရာ)

- ၁။ နေ့တွမ်း နမ်းထားရက်တင် မာဖေးဟး ပွေးရဟန်သီး ထာမာ (မေတ္တေန ကာယကမ္မေန)
- ၂။ နေ့တွမ်း ဖြောင်းထားရက်တင် “လောင်းလွလဲင်း၊ လူးလွလဲင်း” တမာဟးပါ၊ နားတရာ ဟဲ့ဟး “သားဓု”၊ ဒေါရီ အိုးအိုးယုံယုံဟး လိုးကျောင်း (မေတ္တေန ဝစီကမ္မေန)
- ၃။ နေ့တွမ်းသ၊ ထာရက်မေတ္တာတင် “နီဗွေးသျှင်း နီဗွေးစင်၊ ဘောရန်းကင်လွသွေ့နော” စုံခေါသ၊ ရား ဆုတောင်းဖေးဟး နှိုင်းနောင်၊ (မေတ္တေန မနောကမ္မေန)
- ၄။ လိုးကျောင်းတွက်တား မွှောင်ချားတခါ၊ လိုးရာပင်လောင်း သေခါဟး (အနာဝဇ္ဇ ခွါရတာယ)
- ၅။ ကားကနောင်ရာ၊ ဒေဉ်ဗွာသွမ်းဖျူး ကပ်လူးအမျိုးမျိုး (အာမိသာနုပ္ပဒါနေန)

ကရိုးဒါး တကားမူးဆိုသီး ဝတ္တရာ၊ ငတ်ပါ၊ ယို တမာတောင်း၊ ကွပ်မာတောင်း၊ လွှာက်နားလွဉ်တောင်း တကားမူးဆို ဝတ္တရာ၊ ငတ်ပါ၊ ယိုတင် ရဟန်၊ (လိုးမျတ်)သီးအလောင်း ဝတ္တရာ၊ ကေးတင်း၊ တွိုးကလိုမာ၊ ဝတ္တရာ၊ ဖိုးနောင်၊ သမ်းတမာတောင်း၊ တားဝွန်းဝတ္တရာ၊ ကေးတောင်း၊ တွိုးတလိုမာတောင်း အကုသိုလ်မျိုးနောင်၊ သမ်းမာတင် ထွာတောချား လိုအပစ်သား နောင်သွ။

“ထီလို၊ဖြားလို၊တန်တဲ့ ရိုးသေးတင်း” ကရိုးနပ် -

ထီလို၊ဖြား လို၊တန်တဲ့ ရိုးသေတောင်း၊ မတ်လောက်တောင်း၊
အံ့သွင်တောင်း၊ လို၊ဖြားလို၊တန် ဒေါ၊ဖေးသွဉ်ဖေး ဟောင်ဟောင်
ဒါးဒါးတဲ့ နားတောင်း၊ နေးတောင်း၊ ဒေါ၊ချာ လို၊ဖြားလို၊တန် ကဲ့ရဲ့၊
သဲ့သွမ်ချာ လို၊ဖြားလို၊တန် - စတင်နဲင်းနောင်၊ဖုံးသွ။

တို့၊ကလို၊ရိုးသေး လို၊ဖြားလို၊တန်နောင်၊ ရိုးသေးတင်း၊ တို့၊
တလို၊မာတောင်း အကျိုးမျိုးနောင်၊ သမ်းမာတင် ထွာတောချား
လို၊အပစ်သား နဲင်းနောင်၊သွ။ ကွပ်ပွိုး ထွာအပစ်သား နဲင်းနောင်၊
တင် သဘာဝထုံးစံ၊ ဝွေသီးခံးဟး နောင်၊သွ။

ပါ၊ကထွဲငါးရဲင်းသား ဖေးနေးကယူးလ၊ချာ ဝွေထာ၊မာဟောင်
ကုသိုလ်းတင် ခွန်ယမ ရီစစ်ဆေ၊ ဝွေ၊နောင်၊သွ။

- ခွန်သီလို၊ ပထမတဖြာ၊နောင်၊ နာ၊ထီးနေဟောင်း ။
- ထီးတောင်း ပွေးသြ ။
- ခွန်သီလို၊ ဒုတိယတဖြာ၊နောင်၊ နာ၊ထီးနေဟောင်း ။
- ထီးတောင်း ပွေးသြ ။
- ခွန်သီလို၊ တတိယတဖြာ၊နောင်၊ နာ၊ထီးနေဟောင်း ။
- ထီးတောင်း ပွေးသြ ။

“ခွန်သီလို့၊ ပထမတဖြာ၊” ကရို၊နဝ်၊ ‘လို့ဖြာ’နောင်၊သွ။
 ငင်းကောင်း၊ ကလူ၊ဗွာ၊ တငါအော့၊ အယားရီးရူးရီးရား၊ အယားစမ်း
 စမ်းစိမ်းစိမ်း၊ လွေ့ထာ၊တန္တော့၊တန္တော့၊ ထောက်ဟားတွမ်း ခွဉ်းထောက်၊
 မွိုးဖြားငေါက်၊ ဖါဖြားငေါက်ဖုံးနောင်၊ ဝွေ့ထီးဟားအာတန်ချား၊ လို့ဖြား
 ဖုံးနောင်၊ ထွာခွန်သီလို့၊ ပထမတဖြာ၊အကျောင်း၊ ဝွေ့သေတမ်း။

လို့ဖြားဖုံးယို ကရို၊ဟား ခွန်သီလို့၊ ပထမတဖြာ၊နဝ်၊ အကျောင်း၊
 အောင်းနဲင်းယို -

“ဟေ့ - ပါ၊ဖုံးနောင်၊ ထွားလွ ခွေယိုမွိုင်း၊ ခွေတဲ့ ဆားဟား
 ဖိုထာ၊ နဲင်းသီနေနေ၊ ကီးဟောင်တန်၊ စူဟောင်တန်၊ အားဗွေဖိုတအင်
 နေနေ၊ တွိုးယိုခါနောင်၊ သွီးသေ့ယားဆွေ၊ ယွမ်းတဝေ့ထိုးလဲဉ်း
 သွ။ ခွေစူအောင်းစွဉ်းလဲ မာ၊ထာ၊မာ၊ဒါးဒွါမ်၊ ခွေခင်းအောင်းစွဉ်းလဲ
 လွေ့ထာ၊ဒါးဒွါမ်၊ ထာ၊ဖြားယို ကွပ်လဲ၊တလွစ်တင်းတင် ထွာဟားနဲင်း
 ယို၊ သီတဲ့ အီးဗွိုန်ပီခွေယိုနေနေ၊ သီတဲ့ အီးဖြားဟားထာ၊နေနေ၊ ခါး
 လားကဖြားနောင်၊ ခွန်သီလို့၊ ပထမတဖြာ၊ မာ၊ရီးသေ့ခန်းသွေ့
 ထာ၊ဟပ် (ကုသိုလ်း)လဲဉ်း” တွမ်းကခြင်း၊ တွမ်းကဖေးသတိ၊ တွမ်း
 ကသွဉ်သင် ဆုံ၊မ၊ တွမ်းကဒေါ့၊ဟွန်ရီးနောင်၊ ဗွိုန်ပီလို့ဝင်၊တင်
 လို့ဖြားယိုနောင်၊ ရို၊ဟား “ခွန်သီ ပထမလို့၊တဖြာ၊” နဲင်းနဝ်၊သွ။

ကွပ်နောင်မ၊ ပေါးထီးလိုပြားနောင် “ခွေတွဲ အီးပြားဟးနေ
နေ၊ ထာပြားယို ခွေလွဲတလတင်း၊ မာစောင်းစောင်းခန်း ကုသိုလ်း
မ” ချသးမာဟးကုသိုလ်း၊ ကျိုလ်းမာဟးတရာ နဲင်းသီးဝတ်
မင်သာ၊ နောင်သွ။

ခွန်သီလို၊ ပထမတဖြာ၊ ဆင်းရာကဗျာ

၁။ ခွန်ယမရီ -

- * မူရိကအံ - သီဒုံသူ၊ ချား
- ခွန်သီလိုကျ - ပထမတဖြာ၊
- ထီးဖိုတောင်းနဲ့ - စင်းစွဲဒေါဟး
- နာတွက်တာ - သက်သာ၊ ယံကထွာ ။

၁။ ပါထွဲငါးရဲင်၊ လောင်းချာ -

- * မူရိကအံ - နီဒုံသူ၊ ချား
- ခွန်သီလိုကျ - ပထမတဖြာ၊
- ခွေထီးဖိုတောင်း - အဉ်ထောင်းရီဟး
- ခွေတွက်တာ - သက်သာ၊ ဖေးမြိုင်ဟာ ။

၂။ ခွန်ယမရီ -

- * ကလူ့နောင်ဗွာ - တငါအော့ဗား
- ဖြောင်းတဗျုက်သေး - မဲ့အေးတူတာ၊
- လန်လဉ်ဆွတ်တူ - ရီးရှူးအယား
- နောင်လိုဖြား - နာထွား ထီးနေဟာ ။

၂။ ပါထဲငါးရဲင်၊ လောင်းချာ -

- * ကလူ့နောင်ဗွာ - တငါအော့ဗား
- ဖြောင်းတဗျုက်သေး - မဲ့အေးတူတာ၊
- လန်လဉ်ဆွတ်တူ - ရီးရှူးအယား
- နောင်လိုဖြား - ခွေထွား ထီးဖိုအာ ။

၃။ ခွန်ယမရီ -

- * လိုဖြားထီးဖို - သကိုထွာဗား
- ခွေနှမ်းတယောင်း - လွစ်တောင်းလာလာ၊
- ကုသိုလ်းတရာ - လိုးမာအာငါး
- နဲင်းနောင်ပေး - နာရေး ဖိုနေဟာ ။

၃။ ပါထဲငါးရဲင်၊ လောင်းချာ -

- * လိုဖြားထီးဖို - သကိုထွာဗား
- ခွေနှမ်းတယောင်း - လွစ်တောင်းလာလာ၊
- ကုသိုလ်းတရာ - လိုးမာအာငါး
- နဲင်းနောင်ပေး - ခွေရေး ဖိုတောင်းခြာ ။

၄။ ခွန်ယမ တဗျ -

- * နာ၊နဝ်၊လောင်၊ဟေ့ - သွမ်၊မွေးအာငါး
သက်ရွယ်တန်ဟး - အီးဖြားသ္မုတာ၊
ခွေအီးဖြားနေ - မသေဒွမ်ဒျား
နာ၊အမား - ခမ်းဟး ဒုက္ခအာ ။

- ၅။ ခွေကရီစစ် - အပဲစ်နာ၊မား
* မိုးဖါပါရောင်း - မွေးတောင်းလာ၊လာ၊
လို၊လင်မမာ၊ - တဖြာ၊နာ၊ဒျား
နာ၊ကံဒျား - ခမ်းဟး နေင်းညဆွာ၊ ။

၆။ ဒေါ၊နယ် -

- * ပါ၊ထဲငါးရဲင်၊ - နာ၊မိုင်၊မဖြေး
ဒေါ၊နယ်ဒွမ်တင်း - အငေါင်းယေန်လွေ၊
လောင်းလွိုးတင်္ဂီ - သ၊ယိုကပေး
ဂွိုးဒေါ၊ဟး - ကော့၊မား မထွူသေ ။

- ၇။ ငါးရဲင်၊လို၊အာ - နောင်၊ခါဆွမ်၊ဟး
ဖေးတံးနီစွက် - ယူးပက် ကမာ၊
သွီးလော့ထန်းလီ - ခြောင်ခြံဆာငါး
မိုင်၊ခါမ၊ - လွစ်လ၊ ထန်းသိုင်၊ချာ ။

၈။ ငေါင်းတမာ -

- * အောင်းနေလို့၊ခုံ - ကအံ့သိန်းခါး
- ကုသိုလ်းအတား - လိုးငါးနီနာ၊
- ထားကိုင်နောင်၊ရာ၊ - ပေါးမာ၊မော့၊ဟး
- ငါးရဲင်၊ဆား - ဆိုင်၊မား ဒုက္ခအာ ။

- ၈။ သေထွူနဲင်းယို - မူးခိုတန်ပေး
- ကုသိုလ်းအတား - သေးချားမာ၊သေ၊
- ချမ်းသာလူ၊လို၊ - အကျို၊ယံဖေး
- ရေးမိဋ္ဌာန်း - နိဗ္ဗာန်း တွိုးငါလွေ၊ ။

x x x x x x x x x

“ခွန်သီလို၊ ဒုတိယတဖြာ၊” ကရို၊နပ်၊ “လို၊ဆာ”နောင်၊သွူ။
 ထာ၊ဆာရော့ဂါး နိစ္စကံငါးတင် အောင်းပြားထာ၊ အေးခြာ၊
 ဆီးခြာ၊ ဝင်၊ကွီးဗေင်းဟး၊ ကွီးထွိုင်းဟး၊ လို၊မူးဆာထာ၊နဲင်းယို၊
 လို၊ခိုဆာထာ၊နဲင်းနောင်၊နောင်၊ ဝွေ၊ထီးဟးအာတန်ချား၊ လို၊ဆာဖုံး
 နောင်၊ ထွာခွန်သီလို၊ ဒုတိယတဖြာ၊အကျောင်၊ ဝွေ၊သေတောင်း။

လို၊ဖြားဖုံးနပ်၊ ကရိုးဟး ခွန်သီလို၊ ဒုတိယတဖြာ၊နပ်၊ အကျောင်၊
အောင်းနဲင်းယို -

“ဟေ့ - ပါးဖုံးနောင်၊ ထွားလွ ခွေယိုပွိုင်း၊ ခွေတဲ့မြိုင်းသန်၊
ဟးဖိုထာ၊ နဲင်းသီနေနေ၊ တွိုးယိုခါနောင်၊ ထာ၊ဆာရေားဂါး စိမ်းဗျား
ခွေတင် ခွေအုံသို့ဟးစွဉ်း ဆီးခြာသေးသေး၊ ခွေအုံစဲဟးစွဉ်း အေးခြာ
ညည၊ ဒုက္ခမွေးစွဉ်းထာ၊ အီးလွေ့စွဉ်းညာ၊ညာတဲ့ ဒါးတောင်းခွမ်၊
စူအောင်းကီလဲ အီးဒွူးဆီးတား မလျင်း၊ ခင်းအောင်းကီလဲ အီးသုတ်
သင်းအေးတား မထွာ၊ တွိုးတနီ၊ခါ သီတဲ့ အီးဆာဟးထာ၊နေနေ၊
တွိုးတနီ၊ခါ သီတဲ့ အီးဆာဟးထာ၊နေနေ၊ တွိုးတနီ၊ခါ သီတဲ့ အီးအုံစဲ
ဟးဆီးစောင်း၊ အီးအောင်းသို့ဟး အေးခြာနေနေ၊ ခါးလားကဆာနပ်၊
မာ၊သေးရီးခန်းသွေ့ ကုသိုလ်းလဲင်း” တွမ်းကခြိုင်း၊ တွမ်းကဖေး
သတိ၊ တွမ်းကသွဉ်သင် ဆုံ၊မ၊ တွမ်းကဒေါ့၊ဟွန်ရီးနောင်၊ ပွိုန်ပီ
လို့ဝင်၊တင် လိုးဆာယိုနပ်၊ ရိုးဟး “ခွန်သီဒုတိယ လိုးတဖြာ၊” နဲင်းနပ်၊
သွ။။

ကွပ်နောင်၊မ၊ ပေါးထီးလို၊ဆာနောင်၊ “ခွေတဲ့ အီးဆာဟးနေ
နေ၊ ထာ၊ဆာယို ခွေလွဲ၊တလ၊တင်း၊ မာ၊စောင်းစောင်းခန်း ကုသိုလ်း
မ၊” ချ၊သ၊မာ၊ဟးကုသိုလ်း၊ ကျိုးလိုးမာ၊ဟးတရာ၊ နဲင်းသီးဝတ်
မင်၊သာ၊ နောင်၊သွ။။

**ခွန်သီလိ၊ ဒုတိယတဖြာ၊
ဆင်းရာ၊ကဗျာ**

၁။ ခွန်ယမ ရီ -

- * မူရိုကအံ - သီဒုံသူ၊ချား
ခွန်သီလိ၊ကျ - ဒုတိယတဖြာ၊
ထီးဖိုတောင်းနဲ့ - စင်းစွဲဒေါ့၊ဗား
နာ၊တွက်တာ - သက်သာ၊ ယံကထွာ ။

၁။ ပါ၊ထဲငါးရဲင်၊ လောင်းချာ -

- * မူရိုကအံ - နီဒုံသူ၊ချား
ခွန်သီလိ၊ကျ - ဒုတိယတဖြာ၊
ခွေထီးဖိုတောင်း - အဉ်ထောင်းရို၊ဗား
ခွေတွက်တာ - သက်သာ၊ ဖေးပွိုင်ဟာ ။

၂။ ခွန်ယမရီ -

- * အုံထာ၊မဟောဝ် - ဆာတောင်လွဉ်၊ငါး
အဝ်းသို့ဆီးအေး - ပွို၊ဂွေးခွမ်၊လာ၊
ပေင်းထွိုင်၊ကွီးနေး - ပေွင်မွေးမဲ့နွား
လို၊ဆာယွား - နာ၊ထွား ထီးနေဟာ ။

၂။ ပါ၊ထဲငါးရဲင်၊ လောင်းချာ -

- * အုံထာမဟောင် - ဆာတောင်လွဉ်ငါး
 အဝ်းသိုဆီးအေး - ဗွိုးဌေးခွမ်လာ၊
 ဗေင်းထွိုင်းကွီးနေ - ပယောင်မွေးမဲ့နွား
 လိုဆာယွား - ခွေထွား ထီးဖိုအာ ။

၃။ ခွန်ယမရီ -

- * လိုဆာထီးဖို - သ၊ကိုထွာဟး
 ခွေခမ်းတယောင်း - လွစ်တောင်းလာလာ၊
 ကုသိုလ်းတရာ၊ - လိုမာအာငါး
 နဲင်းနောင်ပေး - နာရေး ဖိုနေဟာ ။

၃။ ပါ၊ထဲငါးရဲင်၊ လောင်းချာ -

- * လိုဆာထီးဖို - သ၊ကိုထွာဟး
 ခွေခမ်းတယောင်း - လွစ်တောင်းလာလာ၊
 ကုသိုလ်းတရာ၊ - လိုမာအာငါး
 နဲင်းနောင်ပေး - ခွေရေး ဖိုတောင်းခြာ ။

၄။ ခွန်ယမ တဗျ -

- * နာနပ်လောင်ဟွေး - သွမ်မွေးအာငါး
 သက်ရွယ်းတန်ဟး - အီးဖြားသွူထာ၊
 ခွေအီးဆာနေ - မသေဒွမ်ဒျာ
 နာအမား - ခမ်းဟး ဒုက္ခအာ ။

- ၅။ ခွေကရီစစ် - အပစ်နာမာ၊
 မွိုးဖါပါရောင်း - မွေးတောင်းလာလာ၊
 လိုလင်မမာ၊ - တဖြာနာဒျာ၊
 နာကံဒျာ၊ - ခမ်းဗား နေင်းညွှာ ॥

၆။ ဒေါနယ် -

- * ပါထွင်းရှင်၊ - နာမိုင်းမဖြိုး၊
 ဒေါနယ်ခွမ်တင်း - အငေါင်းယေန်လွေ၊
 လောင်းလွှိုးတင်္ဂို - သယိုကပေး၊
 ငွိုးဒေါဗား - ကော့မား မထွေသေ ॥

- ၇။ ငါးရှင်လိုအာ - နောင်ခါဆွမ်းဗား၊
 ဖေးတံးနိစ္စက် - ယူပက် ကမား၊
 သွိုးလော့ထန်းလီ - ခြောင်ခြံဆာငါး၊
 မိုင်းခါမ၊ - လွစ်လ၊ ထန်းသင်ချာ ॥

၈။ ငေါင်းတမာ -

- * အောင်းနေလိုဒုံ - ကအုံခိန်းခါး၊
 ကုသိုလ်းအတာ၊ - လိုးငါးနီနာ၊
 ထာကွိုင်နောင်ရာ၊ - ပေါးမာမော့ဗား၊
 ငါးရှင်ဆား - ဆိုင်းမား ဒုက္ခအာ ॥

- ၈။ သေတ္ထုနဲ့ ခုနင်းယို - မူနိုတန်ပေး
 ကုသိုလ်အတား - သေးချားမာသေ၊
 ချမ်းသာလူလို - အကျိုးယံဖေး
 ရေးမိဋ္ဌာန် - နိဗ္ဗာန် တွိုးငါလွေ ။

x x x x x x x x x x

“ခွန်သီလို၊ တတိယတဖြာ” ကရို၊နဝ်၊ “လိုသီ” နဝ်သွ။ ။
 သီတ္ထုကလ၊တနီ၊ သီတ္ထုကလ၊နီနီ၊ သီတ္ထုကလ၊သွံနီ၊ ယော၊
 ညသွမ်းပွစ်တရွစ်၊ ဖြင်းတမွစ် ထွားမလ၊ ယားထေးပ၊ ဖြောင်းအဝ်း
 အင်၊ နွမ်းသေသန် အထီရီ၊ လိုသီနဲ့နောင်၊ဖုံးနောင်၊ ဝွေထီးဟး
 အာတန်ချား၊ လိုသီဖုံးနောင်၊ ထွာခွန်သီလို၊ တတိယအဖြာ၊အကျောင်း၊
 ဝွေ၊ သေတောင်း။

လိုသီဖုံးယို ကရို၊ဟး “ ခွန်သီလို၊ တတိယတဖြာ ” နောင်၊
 အကျောင်း၊ အောင်းနဲ့ယို -

“ဟေ့ - ပါ၊ဖုံးနောင်၊ ထွားလွ ခွေယိုမွိုင်း၊ ယော၊ညသွမ်း
 ပွစ်တရွစ်၊ ဖြင်းတမွစ် ထွားမလ၊ ယားထေးပ၊ ဖြောင်းအဝ်းအင်၊
 နွမ်းသေသန် အထီရီ၊ သီထီးနေဟောင်း ထွားလွလှိုင်း၊ ကွပ်ခွေ
 လဲ့တလ၊တောင်း ထာ၊သီတင် ခွေထွာဟးနဲ့ယို၊ သီဟးခွေယိုလွမ်း၊
 တကာတောင်း၊ သီလဲ့ ထိုလဲ့ထာ၊သီ တလ၊တောင်း၊ သီတဲ့ အီးသီ
 ဟးထာ၊ နဲ့ယိုခွေယိုနေ၊ ခါးလားကသီနောင်၊ မာသေ၊ရီးခန်းသွာ

ကုသိုလ်လွှဲလွှဲ” တွမ်းကမြိုင်း၊ တွမ်းကဖေး သတိ၊ တွမ်းကသွဉ်သင် ဆုံးမ၊ တွမ်းကဒေါ့ဟွန်ရီးနောင်၊ ဗြုန်ပီလို့ဝင်တင် လိုဆာယိုနပ်၊ ရှိဗား “ခွန်သီတတိယ လိုတဖြာ” နှဲင်းနောင်၊ သွ။

ကွပ်နောင်မ၊ ပေါးထီးလိုသီနောင်၊ “ခွေတဲ့ အီးသီဗားထာနေ နေ၊ ထာသီယို ခွေလွဲတလတောင်း၊ မာစောင်းစောင်းခန်း ကုသိုလ် မ” ချသမာဗားကုသိုလ်၊ ကျိုလို့မာဗားတရာ နှဲင်းသီးဝတ် မင်သာ နောင်သွ။

လိုကထွဲငါးရှင်သားတဲ့ အပစ်အသား အောင်း၊ အပစ်တေား တေားတန်းတန်းသား အောင်း၊ အပစ်ဆွေသား အောင်းနောင်သွ။

တို့အပစ်နောင် အာ၊ တို့ကုသိုလ်နောင် ဆွေတဲ့နောင်၊ တို့အပစ်နောင်အာ တို့ကုသိုလ်နောင် ပါတောင်းတဲ့နောင် ထွဲဗား ငါးရှင်။

အပစ်နောင် ဆွေ၊ ကုသိုလ်မဉ်းအာတဲ့ ထွဲထွာတောင်း၊ သင်ချာဗားယင်း လိုခမ်း၊ ထင်းကီတော လူခမ်းတဲ့ အောင်းနောင် သွ။

ခွန်ယမတိန်းရီတင် အဗွေခမ်း ယူလချာ ဝွေကထွဲဗား၊ ဝွေကမာဗား ကုသိုလ်တွေ့ ထွဲထွာတောင်းငါးရှင်၊ သင်ချာယင်း လိုခမ်း၊ ထင်းကီတော လူခမ်းတဲ့ အောင်း။

အဗ္ဗေဒနမ်းနောင်၊ တယူလေတောင်းတဲ့ ခွန်ယမယူလေချာ
 ဂွေကမာ၊ကုသိုလ်းခါ၊ ဂွေဂွေပါဖိုနေခွေ တလဲင်းလဲင်းဟောင်း၊ ကမာ၊
 ကုသိုလ်းခါ မဉ်းဂွေဖိုပါ ခွန်ယမ၊ ခွန်ယမ သတိမဉ်းလေချာတဲ့ (အ
 မတ်ဟွေး - ခေတလဲင်း နာ၊ကပူဇောဒါ၊ မဟာစေးတီးတေား
 တွမ်းကောင်းနောင်၊ နာ၊ဂွေဖေးဟေးဖို ခွေအကျို၊ မွေးတောင်းနဲ့၊
 နာ၊ယူယွယွချာလဲင်း” တွိုးနောင်၊မ၊ အမတ်တဖြာ၊နောင်၊ ယူလေချာ
 ဂွေကုသိုလ်းတင်) ထဲ့ထွာခွမ်ငါးရဲ့၊ ထင်းကီတောစွဉ်း လူခမ်းနောင်၊
 သွ။

ခွန်ယမတဲ့ မနဲသညင်၊ချာ၊ ပါ၊ကထဲငါးရဲ့၊သားနောင်၊ ထွဉ်း
 အဗ္ဗေဒယူချာ ကမာ၊ဟေးဖို ကုသိုလ်းတမျို၊မျို၊ အဗ္ဗေဒယူချာ မဉ်း
 တပေါက်တောင်းတဲ့ ခွန်ယမနမ်း ယူကိုဖေး၊ ဂွေယူဖေးတဲ့ တထီး
 တောင်း၊ အဗ္ဗေဒယူချာတဲ့ တထီးတောင်း မဉ်းထွာနဲ့ငါးနောင်၊နောင်-
 “ပါ၊ယိုနောင်၊ အီးခမ်းဟေးသွ။ ထာ၊ဒုက္ခအတန်စား” ယူလေ၊နဲ့ငါးနောင်၊
 တင် အုံတေ့ထို၊ခန်းချာနောင်၊သွ။

တွိုးနောင်၊ခါတွေ့၊ ငါးရဲ့၊လို၊ဖုံးနောင်၊ လိုးဖေးပဲစ် လိုးဖေး
 တံ၊ လိုးဖေးခံ၊ နဲ့ငါးမဲ့၊တဲ့ စီးရင်းခန်းချာ၊ ပါ၊ကထဲ ငါးရဲ့၊နောင်၊
 နောင်၊ အပဲစ်အလွောကံ၊ ထို့ကံရာ၊ခံ၊ဟေးခန်းချာ၊ ငါးရဲ့၊ဒုက္ခနောင်၊
 သွ။

× × × × × × × ×

ခွန်သီလို၊ တတိယတဖြာ၊

ဆင်းရာကဗျာ

၁။ ခွန်ယမ ရီ -

- * မူရိကအံ - သီဒုံသူ၊ ချား
- ခွန်သီလိုကျ - တတိယတဖြာ
- ထီးဖိုတောင်းနဲ့ - စင်းစွဲဒေါ၊ ဟား
- နာ၊ တွက်တာ - သက်သာ၊ ယံကထွာ ။

၁။ ပါ၊ ထွဲငါးရဲင်၊ လောင်းချာ -

- * မူရိကအံ - နီဒုံသူ၊ ချား
- ခွန်သီလိုကျ - တတိယတဖြာ
- ခွေထီးဖိုတောင်း - အဲဉ်ထောင်းရီ၊ ဟား
- ခွေတွက်တာ - သက်သာ၊ ဖေးမွိုင်ဟာ ။

၂။ ခွန်ယမရီ -

- * သီထွဲသက်ခြင် - နွှဲ၊ မ၊ သောင်လွဉ်၊ ငါး
- ယော၊ ပွစ်၊ ထီရီ - အောင်းထီးအများ
- ဝင်၊ အီလွေ၊ လို့ - ပသို့၊ တန်ချား
- လို၊ သီမား - နာ၊ ထွား ထီးနေဟာ ။

၂။ ပါ၊ထုံငါးရဲင်၊ လောဝ်းချာ -

- * သီထွူသက်ခြင် - နှုမ်၊သေင်လွဉ်၊ငါး
 ယော့၊ပွမ်၊ထီရီ၊ - အောင်းထီးအများ၊
 ဝင်၊အီလွေ၊လို့၊ - ပသို့၊တန်ဒျား၊
 လို၊သီမား - နာ၊ထွား ထီးနေဟာ ။

၃။ ခွန်ယမရီ -

- * လို၊သီထီးဖို - သ၊ကိုထွာမား၊
 ခွေနှမ်းတယောင်း - လွစ်တောင်းလာ၊လာ၊
 ကုသိုလ်းတရာ၊ - လို၊မားအာငါး၊
 နဲင်းနောင်းပေး - နာ၊ရေ၊ ဖိုနေဟာ ။

၃။ ပါ၊ထုံငါးရဲင်၊ လောဝ်းချာ -

- * လို၊သီထီးဖို - သ၊ကိုထွာမား၊
 ခွေနှမ်းတယောင်း - လွစ်တောင်းလာ၊လာ၊
 ကုသိုလ်းတရာ၊ - လို၊မားအာငါး၊
 နဲင်းနောင်းပေး - ခွေရေ၊ ဖိုတောင်းခြာ ။

၄။ ခွန်ယမ တဗျ -

- * နာ၊နဝ်၊လောင်၊ဟေ့ - သွမ်၊မွေးအာငါး
သက်ရွယ်၊တန်ဟး - အီး၊ဖြားသ္မု၊ထာ၊
ခွေအီးသီနေ - မသေဒွမ်၊ဒျား
နာ၊အမား - ခမ်းဟး ဒုက္ခအာ ။

- ၅။ ခွေကရီစံစ် - အပဲစ်နာ၊မား
မ္ပိုး၊ပါပါရောင်း - မွေးတောင်းလာ၊လာ၊
လို၊လင်မမာ၊ - တဖြာ၊နာ၊ဒျား
နာ၊ကံးဒျား - ခမ်းဟး နေင်းညဆွာ၊ ။

၆။ ဒေါ၊နယ် -

- * ပါ၊ထဲငါးရဲင်၊ - နာ၊မိုင်း၊မဖြေး
ဒေါ၊နယ်ဒွမ်တဝ်း - အငေါင်းယေနီလွေ၊
လောင်းလွိုးတဝ်း - သ၊ယိုကပေး
ဂိုးဒေါ၊ဟး - ကော့၊မား မထွူသေ ။

- ၇။ ငါးရဲင်၊လိုအာ - နောင်၊ခါဆွမ်း၊ဗား
 ဖေးတံးနီစွက် - ယူးပက် ကမား
 သွီးလော့ထန်းလီ - ခြောင်ခြံဆာငါး
 မဲင်၊ခါမ၊ - လွစ်လ၊ ထန်းသဲင်၊ချာ ။

၈။ ငေါင်းတမာ -

- * အောင်းနေလို၊ခုံ - ကအုံသိန်းခါး
 ကုသိုလ်းအတား - လိုးငါးနီနာ၊
 ထာ၊ကိုင်နောင်၊ရာ၊ - ပေါးမာ၊မော့ဗား
 ငါးရဲင်၊ဆား - ဆိုင်၊မား ဒုက္ခအာ ။

- ၈။ သေထွါနဲင်းယို - မူးခိုတန်ပေး
 ကုသိုလ်းအတား - သေးချားမာ၊သေ၊
 ချမ်၊သားလူ၊လို၊ - အကျို၊ယံဖေး
 ရေးမိဋ္ဌာန်း - နိဗ္ဗာန်း တွိုးငါလွေ၊ ။

x x x x x x x x x

ငေါင်းဂီလ္လုခန့်၊

- ၁။ ကဖြမ်းမှုးငါး (သမဂ္ဂ) ပရိသတ်ကရိုနောင်၊ အနဲင်းမဲ့၊ဖုံး
ဟောင်း။
- ၂။ တဖြမ်းမှုးတောင်းလို့ဝင်၊ ကပ၊ဗား နီခေါင်သွံခေါင်နောင်၊
ကွပ်ပွိုးထမဲ့။
- ၃။ ကဖြမ်းမှုးလို့ဝင်၊ ကညီးညွတ်လို့ဝင်၊နပ်၊ ကွပ်ပွိုးထမဲ့။
- ၄။ တရွှါရန်းတောင်းလို့ဝင်၊ အကျောင်၊တရာ၊ဖုံးနောင်၊ တွက်
နယ်ဖေးရွိုင်။
- ၅။ ကအုံညီ၊လို့ဝင်၊တွင် -
(က) သွဉ်သင်ဆုံ၊မ၊တောင်းလို့ဝင်၊။
(ခ) သွဉ်သင်ဆုံ၊မ၊လို့ဝင်၊ဖုံးနောင်၊ လို၊စားမဲ့၊ဟောင်း။
- ၆။ လောကကိုယို တအောင်းကြို့၊တောင်း ပုဂ္ဂိုလ်းနီမျို၊နောင်၊
ထေနယ်သွေ့လှဲင်း။

- ၇။ (က) ပုဗ္ဗကာရီ
 (ခ) ကတညူ
 (ဂ) ကတဝေဒီ
 ပုဂ္ဂိုလ်း ယိုသွံမျို၊ အဓိပ္ပါယ်အအဲဉ်းပေးနောင်၊ တဲမ်း
 နယ်ဖေးမွိုင်။
- ၈။ ယားချာနမ်း၊ ပညားအောင်းသား ကကွဲရဲ၊ သဲ့သွမ်ထွိုက်
 နောင်၊ ကွပ်ပွိုးထမိုင်၊ တဲမ်းနယ်ငါ အချုပ် (၂)ချက်ငါလဲင်း။
- ၉။ ခွန်သီလို၊ - (က) ပထမတဖြာ၊
 (ခ) ဒုတိယတဖြာ၊
 (ဂ) တတိယတဖြာ၊ဖုံးနောင်၊ ထေနယ်သွော့
 လဲင်း။
- ၁၀။ တွိုးလင်းသွူ ခွန်ယမထျှတဲ့ တထဲ့ထွာတောင်း ငါးရှင်၊နောင်၊
 ကွပ်ပွိုးထမိုင်။

× × × × × × × × ×

ငေါင်းရီလှူခန့် အပြေမဲ့

- ၁။ ကဖြမ်းမှု (သမဂ္ဂ) ပရိသတ် ကရိုနောင် -
- ဖြမ်းမှုအားလို့ဝင်၊
 - သရေချားလို့ဝင်၊
 - ဒေါ့ခတ်တောင်းလို့ဝင်၊
 - ငပယျမ်းထေ့ချားလို့ဝင်၊ ဖုံးနောင်သွ။
- ၂။ ကွပ်ပွိုး - ရှို့ရန်းလို့ဝင်၊
ထောင်ညင်လို့ဝင်၊
ဒေါ့ခတ်တောင်းလို့ဝင်၊
သရေချားလို့ဝင်၊
ငပယျမ်းထေ့လို့ဝင်၊ ဖုံးနောင်သွ။
- ၃။ ကွပ်ပွိုး - ရှို့ရန်းတောင်းလို့ဝင်၊
ထောင်ညင်တောင်းလို့ဝင်၊
ဒေါ့ခတ်တောင်းလို့ဝင်၊
သရေချားလို့ဝင်၊
ငပယျမ်းထေ့လို့ဝင်၊ ဖုံးနောင်သွ။
- ၄။ ၁။ တကေးတောင်းလို့ဝင်၊
၂။ အွဉ်းချားမေတ္တာ သရလျားဒါးတောင်းလို့ဝင်၊
၃။ အမားကွီခွင်၊ သယ်ခံချားလို့ဝင်၊
၄။ ကေးနပ်ယျမ်းအံ၊ ထာထီးသျှင်ချားလို့ဝင်၊

၅။ ဒေါ၊ခတ်တောင်းလို့ဝင်၊ ထောင်တောင်းလို့ဝင်၊
 ၆။ ဒေါတောင်းလို့ဝင်မဉ်း။

၅။ (က) လိုယုတ်သီး
 (ခ) လိုမျတ်သူတော့ကောင်းသီး ။

၆။ ၁။ ကမာဖေးဒီးရီး ဝင်ကောဇ္ဇ၊ ပုဂ္ဂိုလ်းနောင်၊ တမျိုး။
 ၂။ သေဝင်ကောဇ္ဇတင် ကဖြေချာ ဝင်ကောဇ္ဇ၊ ပုဂ္ဂိုလ်း
 နောင်၊ တမျိုး။

၇။ (က) ပုဗ္ဗကာရီ - မာဖေးရီးဝင်ကောဇ္ဇ၊
 (ခ) ကတညူ - သေချာဝင်ကောဇ္ဇ၊
 (ဂ) ကတဝေဒီ - ဖြေချာဝင်ကောဇ္ဇ၊ ။

၈။ ၁။ တကီးညိုးထွိုက်တောင်း ပုဂ္ဂိုလ်းနောင်၊ ကီးညိုး။
 ၂။ တွိုးကကီးညိုးထွိုက် ပုဂ္ဂိုလ်းနင်၊ ကီးညိုးတောင်း။

၉။ (က) လိုဖြး
 (ခ) လိုဆာ
 (ဂ) လိုသီ ဖုံးနောင်သွ။ ။

၁၀။ ကွပ်ပွိုး - အပဲစ် (အကုသိုလ်း) နောင်ဆေ၊ ကုသိုလ်းနောင်၊
 အာ၊ ယူးလချာ ကမာခါဖို ကုသိုလ်းဖုံး နင်သွ။

ငေါင်းရဲပ်နိဂုံး ကဗျာ

- ၁။ သွဉ်ဒါးထွဉ်ခါ - သင်္ဃေချာရပ်ရား
သွဉ်ဖေးဝင်၊ နော - ကူ၊ ကောအများ
နီဒါးဝင်၊ သေ - မဲ့လေချမ်းသား
ယိုဆိုင်၊ တား - ယံငါး တွိုးပန်ငါ ။
- ၂။ သွဉ်ဒါးထွဉ်ခါ - သင်္ဃေချာရပ်ရား
သွဉ်ဖေးဝင်၊ သြ - ကူ၊ ကောအများ
နီဒါးဝင်၊ သေ - မဲ့လေချမ်းသား
ယိုဆိုင်၊ တား - ယံငါး တွိုးပန်ငါ ။
- ၃။ အင်္ဂုတ္တရ - ယံကျသွဉ်ထင်း
ကထင်းသွဉ်ဒါး - သံဃားခွန်နင်း
နမ်းယိုတွမ်းသ၊ - ငိမ်းခွ၊ သွိုးသွင်း
သွံချမ်းသား - လ၊ ဟး ဗွန်ပီဝင်၊ ။
- ၄။ အင်္ဂုတ္တရ - ယံကျထေထင်း
ကောသွဉ်နယ်ဒါး - ဆရားသွဉ်ရင်၊
နမ်းယိုတွမ်းသ၊ - ငိမ်းခွ၊ သွိုးသွင်း
သွံချမ်းသား - လ၊ ဟး ဗွန်ပီဝင်၊ ။

x x x x x x x x x

ငေါင်းရဲပ်နီဂုံ၊

ထွားချင်းသွဉ်တန်၊သား အရွယ်းတွမ်း ဗဟိုးသွဉ်တန်၊မွူးနီ၊
ပေါင်၊တင် ကတမ်းထန်းဖေးဒါး “ထေတွမ်တမ်း အင်္ဂုတ္တိုရ် အမုင်
(၃) ”ယိုနောင်၊တဲ့ ထွူဖျင်လဲဉ်းသွူ။

ကွပ်နောင်၊မ၊ ကထင်းလွဉ် ကသွဉ်ဗား ကလ၊ဒါး ထာ၊သေ
တရာ၊ယိုအတိုင်း၊ နီတွက်ဝင်၊တား ချမ်း၊သားကထွာအီ အချက်ဖုံး
နောင်၊ လောက၊နားကျင်၊သွံ၊လွေ၊သော့ ပငါပရာ၊။

မဉ်းလောက၊နား ကျင်၊သွံ၊လွေ၊ နဲဉ်းနောင်၊မ၊ လို၊ချမ်း၊သား၊
လူ၊ချမ်း၊သား၊ နီဗ္ဗာန်းချမ်း၊သား ချမ်း၊သားယိုသွံပါ၊ ကျို၊စာ၊အလွိုက်
ထွိုက်ရာ၊ အီးလ၊ဗားနောင်၊သွူ။

သုတသွဉ်ထူး ခိုမူးခွန်နင်၊ ဗွေးစင်၊ဗွေးသျှင်း ထွူအောင်းမျှင်း
လဲဉ်းသွူတင် မြိုင်းမြိုင်းသန်၊သန်၊ ချမ်း၊ချမ်း၊သားသား ကသေကဒါး
အတိုင်း၊ လောက၊နားထူးသွံ၊နောင်၊ထွူတော့၊ ချမ်း၊သားသွံပါ၊ ကမဉ်
လ၊ရာ၊အတိုင်း၊ မွိုင်းမွိုင်းခွ၊သ၊ ယံကလ၊လွသော့၊ ဓွမ်းပီးဓွမ်းပါ၊
ဓွမ်းပြီးဓွမ်းဖြာ၊ ပငါပရာ၊နော။

စင်၊တန် - သီးသဲင်း
သုဗ္ဗာ - ဗား၊ ဒဲဉ်သီးလာဗွေ

**ကတဲမ်းထေတွမ် အင်္ဂုတ္တိုရ် အမည် (၃) ယိုနောင်၊
ထွားကျမ်၊လဖုးယိုသွ။**

- ၁။ အင်္ဂုတ္တရ ပါဠိတေား
၂။ အင်္ဂုတ္တရ အဋ္ဌကထာ (ဒုတိယတွယ်၊)
၃။ အင်္ဂုတ္တရ ဦးကာ (။)
၄။ အင်္ဂုတ္တိုရ် ပါဠိတော် မြန်မာပြန် (ပထမတွဲ)

၁၃၆၂-ဗား၊ ဒေဉ်ဟားလောင်း (၁၃) (၁-၅-၂၀၀၀)နီ၊ စီးခြပ်
တွယ်ချ၊ ထွါဖြီးစီးသွ။

ပအိုဝ်းလိတ်လွင်၊စွမ်၊လိတားအစို့၊

စီးထွ။ ၁၃၇၈-ဗား၊ ဒေဉ်ကံဆန်၊ (၁၁)နီ၊
တနင်္ဂနွေ၊ (၈ - ၁ - ၂၀၁) မွူးခွေးခို၊ ၉းဝဝ
ခြပ်တဲပ် - ၁၃၇၉-ဗား၊ ဝါးခေါင်းလာဗွ
တနင်္လာ၊ (၇-၈-၂၀၁၇)